

Csécs Teréz

VENDÉGKÖNYV RÓMER FLÓRIS 1867-ES PÁRIZSI VILÁGKIÁLLÍTÁSI NAPLÓJÁBAN

Rómer Flóris világkiállításon használt határidőnaplójának (Agenda) közlését a terjedelem miatt két részre bontottuk: az első közleményben a Naplót,¹ a mostani másodikban az 1–15. oldal rectójáig vezetett Vendégeknyvet közöljük. Rómer 1867. március 23-i budapesti indulásától kezdett jegyzetelni az Agendába, így az első oldalak (januártól március 23-ig) üresen maradtak, ezeken az oldalakon azonban csak június 24-étől kezdte meg a Vendégeknyvet hazaérkezéséig. (Ez indokolja a közlés sorrendjét is.)

Rómer Flóris, a régészeti kiállítás rendezője, első külföldi útját kihasználó nem tartózkodott folyamatosan a magyar osztályon. Feljegyzéseiből kitűnik, igyekezett tanulmányozni más nemzetek tárlatait és a párizsi múzeumok lehető legtöbb kiállítását — történeti, művészettörténeti, régészeti és kiállítás-technikai-muzeológiai szempontból is vizsgálva azokat. Úti jegyzőkönyvei közül háromban is találunk följegyzéseket — elsősorban a párizsi múzeumokban lejegyzett megfigyeléseiről és könyvtári, múzeumi kutatásairól, valamint a világkiállításról, illetve párizsi és Párizs környéki kirándulásairól. Jegyzeteit néha párhuzamosan határidőnaplójában és az éppen aktuális úti jegyzőkönyvében is vezeti.² (1. kép)

1. kép

A párizsi világkiállítás központi épülete
(forrás: Hazánk s a Külföld, 1867. 11. szám, 165. oldal)

A magyarországi műtörténeti kiállítást 1867. április 8-án nyitották meg hivatalosan, az osztrák kiállítás részeként. Az önálló államként első alkalommal meghívott Magyarország Ausztriától független szervezőbizottsággal vett részt a párizsi világkiállításon, de ez az önállóság sem a kiállítás területén, sem a kiadványokban igazából nem mutatkozott meg.³ Több tudósítás is sérelmezi, milyen kicsi a „Royaume de Hongrie” felirat, mennyire el vannak dugva a magyar termények, nem válik el az osztráktól a magyar kiállítás stb.⁴ Rómer Naplójának tanúsága szerint is Magyarország címere jóval a megnyitó után, május 28-án érkezett meg Párizsba és 29-én került fel a szekrényre.⁵

„Kívülről a szerényke magyar osztály fölött mindenütt olvasható vala a »Royaume de Hongrie« vagyis a »Magyar Királyság« fölirat. Ez osztály volt mindig a világkiállítást meglátogatott mintegy kétezer magyarnak találkozási helye...”⁶ (2. kép)

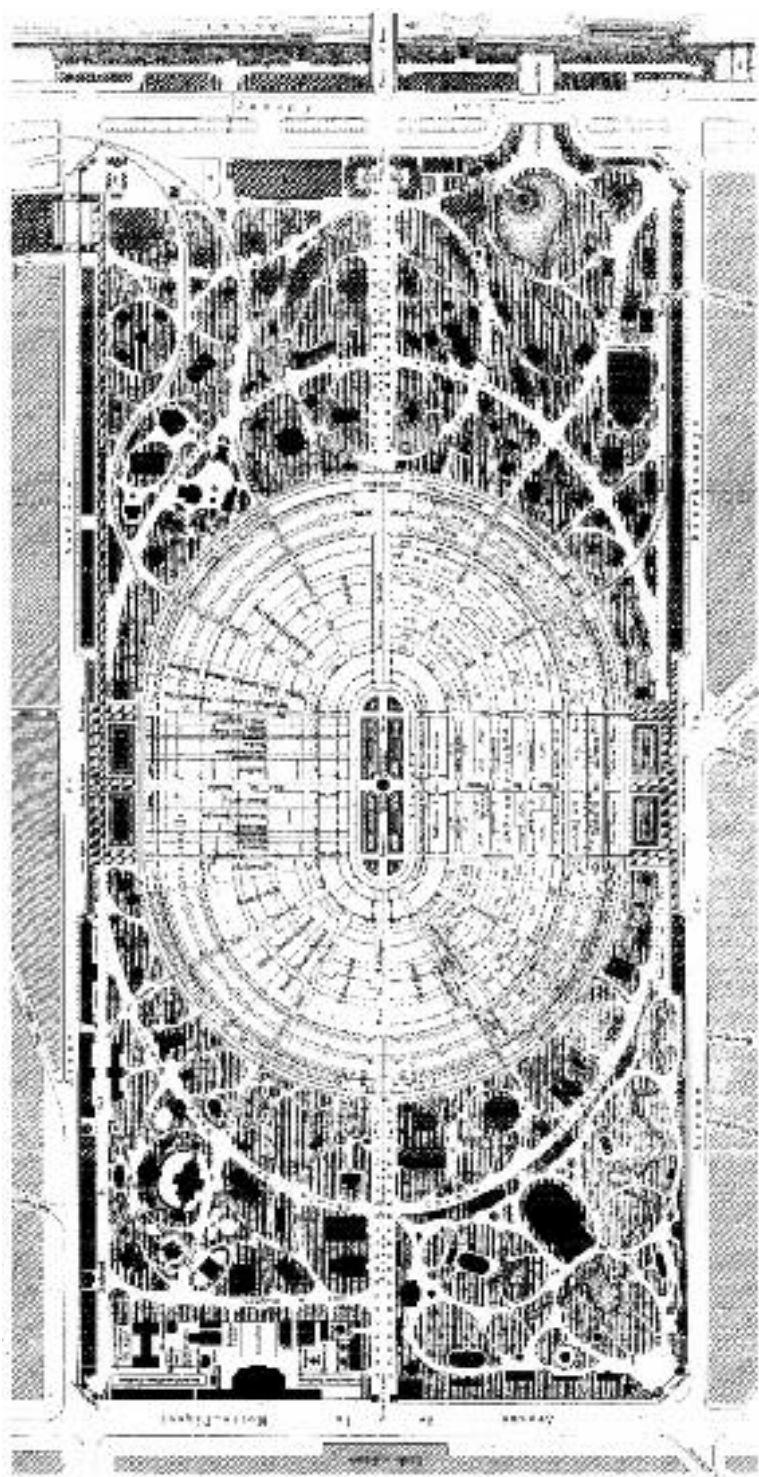
„Mielőtt a’ Svajczczal határos Ausztria leírásához fognánk, tekintsünk be hazánk két szerény szobáiba, hol szép ízléssel és csinos renddel tárta ki élelmiszereit” — írta De Gerando Ágostné Teleki Emma Magyarország 1867-es párizsi világkiállítási szereplését ismertető munkájában.⁷ A magyar kiállítók mezőgazdasági termékeinek, gépeinek és kézműipari termékeinek rövid ismertetése után⁸ rátért a világkiállítás „kulturális vonulatára”:

„Egy lépéssel tovább a’ magyar tárlatok legérdekesebbike előtt állunk t. i. a’ Magyar régiségek

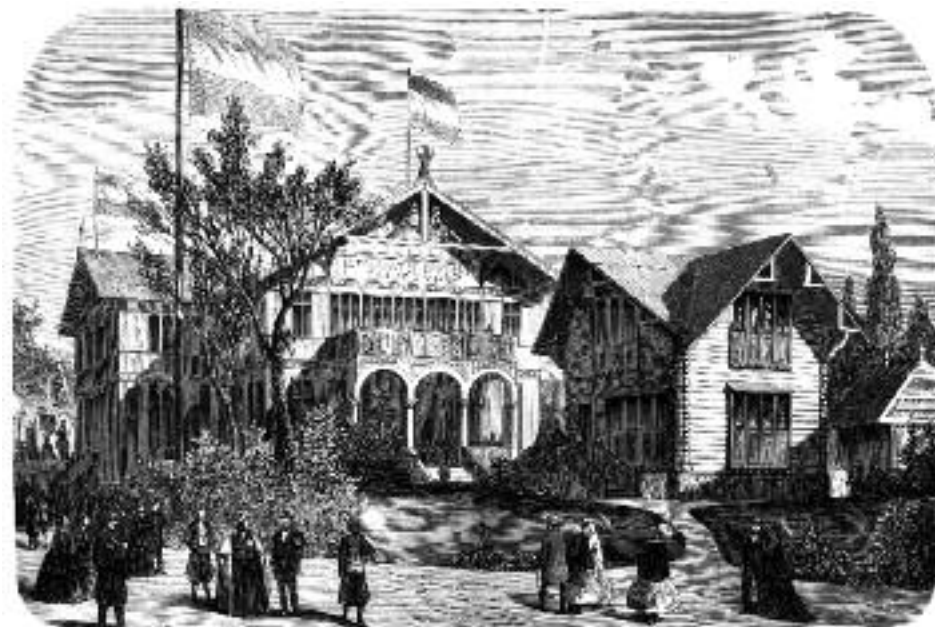
szekrénye előtt, melyeket a’ pesti magyar muzeum küldött fel Párizsba és a’ tudós muzeum-őr⁹ és tanár Rómer Flóris magyarázott ’s Magyarország czimerével díszített több osztályu faragott fa szekrény az osztrák régiségek terme keleti falát foglalja el és következő felírással van jelelve »Magyarország. Nemzeti Muzeum.«”¹⁰ (3. kép)

Rómer Vendégekönyve neveket és egyéb információkat is tartalmaz a világkiállítás időszakának nagyobbik felére vonatkozóan, természetesen csak a régészeti kiállítást meglátogatókról. A Vendégekönyvön kívül a Naplóban is találunk a látogatókkal kapcsolatos bejegyzéseket, az elsőt május 13-án: „Kossuth Lajos MO. volt kormányzója e napokban Párizsba érkezvén, ma látogatta meg először a kiállítást”¹¹ Ihász Dániel, Simonyi Ernő és Szilágyi Virgil¹² társaságában. Május 20-tól a nevesebb személyek, vagy a nagyobb számú magyar érdeklődő látogatását beírja (utóbbiakat nem név szerint): „Ma érkeztek a bécsi vonattal a Magyar urak.” „Sok magyarországi utas — 70–80 jött el a bécsi kéjvonattal, és számuk által nagy feltűnőséget[!] okoztak.” — írja május 20-án, majd 21-én,¹³ illetve név szerint 36 érdeklődőt említ.¹⁴

Az Agenda elejében, a 2. számozott oldalon kezdi meg június 24-ével a Vendégekönyvet, ahova a magyar látogatók többnyire saját kezűleg írták be a nevüket, néhányan a foglalkozásukat, sokan a magyarországi és/vagy párizsi lakhelyüket is. Érdekes a bejegyzések változása, bővülése szempontjából, hogy az első 115 bejegyzésben csak a magyarországi lakhelyet jelölték meg az aláírók, majd onnantól vegyesen a lakhelyet és/vagy párizsi szállást is, ami nagy segítséget

2. kép
A világkiállítás alaprajza

3. kép

A párisi kiállítás osztrák s magyar parkja
(forrás: Hazánk s a Külföld, 1867. 18. szám, 280. p.)

nyújt a kevésbé neves látogatók hovatartozása mellett az anyagi lehetőségeik azonosításához is. Ehhez fel lehet használni a *Vasárnapi Ujság* 1867. áprilisi 7-i számában megjelent cikket Sz. D. (Szüry Dénes) tollából: „A Párisba utazóknak. Páris, márcz. 27-kén.” címmel (163. p.), amelyben a közlekedési, étkezési és szálláslehetőségekről tájékoztatja a világkiállításra indulókat. Itt a bérkocsik díja, útvonala és a borralaló mellett több szálloda nevét, címét olvashatjuk: „A kinek sok pénze van, az valamelyikébe a nagy fogadóknak tarthat, pl. a »Grand hôtél« vagy a »Hôtel Louvre«-ba, a hol a jó ellátás mellett azon előnyben is részesülhet, hogy németül beszélhet a szolgáló személyzettel. E pontnál nem ajánlhatom eléggé az idegeneknek, hogy a cselédekkel emberségesen bánjanak s rendeleteiket mindig kérő alakban adják [...] Soványabb erszényü utazó valamely távolabb eső vagy kisebbszerű fogadóban fog találni szobát. Ez utóbbiak között az igen jó fekvésü (rue Taitbout 4.) Hôtél d’Espagne et de Hongrie fogadót ajánljuk honfitársainknak, melynek gazdája harmadéve az éhező magyarok javára mind maga szép sommát adott, mind vendégeitől adományokat gyűjtött.”¹⁵ A Vendégekönyv bejegyzései alapján huszonötven szálltak meg a Hôtél d’Espagne et de Hongrie-ban, illetve más, olcsóbb szállodákban, tizenheten foglaltak szobát valamelyik nagyszállóban, a többieknél vagy magánszállás címét látjuk, vagy nem írták be a szálláshelyüket. (4. kép)

4. kép

A városháza Párisban. (Hôtel de ville.)
(Forrás: Hazánk s a Külföld, 1967. 34. szám, 537. p.)

Rómer franciaországi úti jegyzőkönyveiben elvéve találunk csak a látogatókkal kapcsolatos adatokat, arra azonban nincs egyik naplójában sem utalás, miért kezdte vezetni — és miért éppen június 24-én — a Vendégekönyvet. Az április 7-i Louvre-beli bejegyzése mutatja, figyel a párizsi múzeumokban a látogatókra is: „meglehető látogatói szám” (XXIII. jzk. 34. old.). A győri bencés múzeum megnyitásakor azonnal megkezdett egy vendégekönyvet „A győri Főgymnasium Múzeumának névjegyző könyve megnyitásától” (1860. május 30.–1870 június 14-ig),¹⁶ tehát nem Párizsban jutott eszébe először vendégekönyv nyitása. (5. kép) Ha a látogatószám rögzítése miatt nyitotta a Vendégekönyvet Rómer — hiszen minden oldalján összesíti a létszámot és göngyöltve vezeti, de a Naplójába följegy-

5 kép

A győri bencés múzeum megnyitásától
vezetett vendégekönyv
(RFMTM Helytörténeti gyűjtemény,
Régi bencés gyűjtemény iratai)

zett június 24-e előttiakat itt nem adja hozzá —, sajnos akkor sem tekinthetők ezek az adatok semmiképpen sem teljesnek, sem hivatalosnak. Rómer nem minden nap, illetve nem egész nap volt szolgálatban a kiállításban, nem szerepelnek kétszer azok sem, akik esetleg kétszer, vagy akár többször is visszatértek az ő ügyelése idején a kiállításba. Lövey Klára cikkeiben jelzi, hogy július 8-án a terménykiállítást nézte meg, 9-én pedig a régészeti kiállítást, de már 8-án bejegyezte a nevét a Vendégeknyvbe: ahogy írja, alig lehetett megtalálni a magyar tárgyakat, de „szerencsémre találkoztam Rómer Flóris ural, s szíves volt megmutatni a keresett albumokat...”¹⁷

Az aláírók összesítése után sem kapunk pontos látogatószámot, hiszen nem tudjuk pl. Kölber Fülöp, Vogel Károly és Fuchs Rudolf családtagjainak a számát. Térey Pál, a *Hazánk s a Külföldben* megjelent írásában¹⁸ mintegy kétezer magyar látogatót említ, a Rómer feljegyzéseiben található 454 név ennek alig a negyede.

Miért is érdekes ez a névlista azon kívül, hogy némi bepillantást nyerhetünk abba, milyen társadalmi rétegek látogattak el Párizsba, kinek milyen szállásra telt, ki nézte meg a magyar régészeti kiállítást? Rómer rendkívüli szakmai és személyes kapcsolati hálója jelentősen szélesedett a viláckiállításra, nemcsak a külföldi tudósokkal. További kutatásokat igényelne, hogy hány látogatóból lett később régészetkedvelő, vagy éppen munkatárs valamelyik régészeti egyletben, tudósító régészeti leletekről az *Archaeologiai Értesítőben*; és az is látható, sok ismerőse kereste meg őt Párizsban. Többeket biztatott is az útra, például barátjának, Ebenhöch Ferencnek írta augusztus 7-én: „Ipolyi tegnaptól fogva itt van. Jöszte 10 nap nem a világ. A congressus 17-től 30^{áig} tart.”¹⁹

A kiállító gyárosok, kereskedők, birtokosok stb. és/vagy családtagjaik aláírását is megőrizte a Vendégeknyv, valamint a protokolláris látogatók és a magyar emigráció tagjainak névsorát. A Köztelekben előzetesen kiállító festők²⁰ közül is több nevével találkozunk, például kijutott a kiállításra ösztöndíjjal az ifjú Munkácsy Mihály is.

Mivel a Vendégeknyvben (leginkább) saját kezű aláírások szerepelnek, emiatt nem minden kézírás olvasható ki (egyáltalán nem, vagy pontosan), ezeket [?] jellel megjelöltem. A kiegészítéseket szögletes zárójelek közé tettem, a rövidítések feloldása a közlemény végén található. A maitól eltérő helyesírás (főként az ékezetes betűk) külön jelölésétől eltekintettem, csak a helytelenül írt neveket jelöltem.

Lábjegyzetelés: A nagyon gyakori neveket (mint pl. Kiss József) csak abban az esetben jegyzeteltem, ha valami — foglalkozás, magyarországi lakóhely, esetleg a vele együtt utazók — egyértelművé teszi, kiről van/lehet szó. Esetenként az aláírás írásképét is figyelembe vettem, pl. a Zichy család esetében az aláíró lehetne az 1816-ban született Zichy Béla, de a lendületes, fiatalos íráskép inkább az 1851-ben született ifjabb Bélára utal. Ezen kívül valószínű a nagyjából egykorú testvérek és unokatestvérek utaztak együtt, vagyis Zichy Béla (1851–1928) és testvére, Ilona (1849–1873) az anyjuk, Zichy Jánosné Kray Irma Borbála (1830–1913), és unokabátyjuk, Zichy Vilmos (1840–1875) felügyeletével.²¹

Az aláírások melletti dátumokat meghagytuk az eredeti formában, de a könyvben keresés érdekében **baloldalra, külön hasábra** kiemeltük.

Az 1867-es párizsi világiállításra vonatkozó életrajzi adatokat, utalásokat vas-tag betűvel jelezzük a jegyzetekben, ill. a névmutatóban. A látogatók azonosításához felhasználtam a <https://library.hungaricana.hu/hu/> adatbázisait és a <https://opac-nevter.pim.hu/> szolgáltatásait, mely a Becsületrend magyar kitüntetettjei; Budapest topográfia/Lakók; Díjazottak; Diplomások adattára; Magyar családtörténeti adattár; Magyar életrajzi index; Magyar főnemesség genealógiája és Magyar írók sírjai adatbázisaiban való keresést egyesíti.

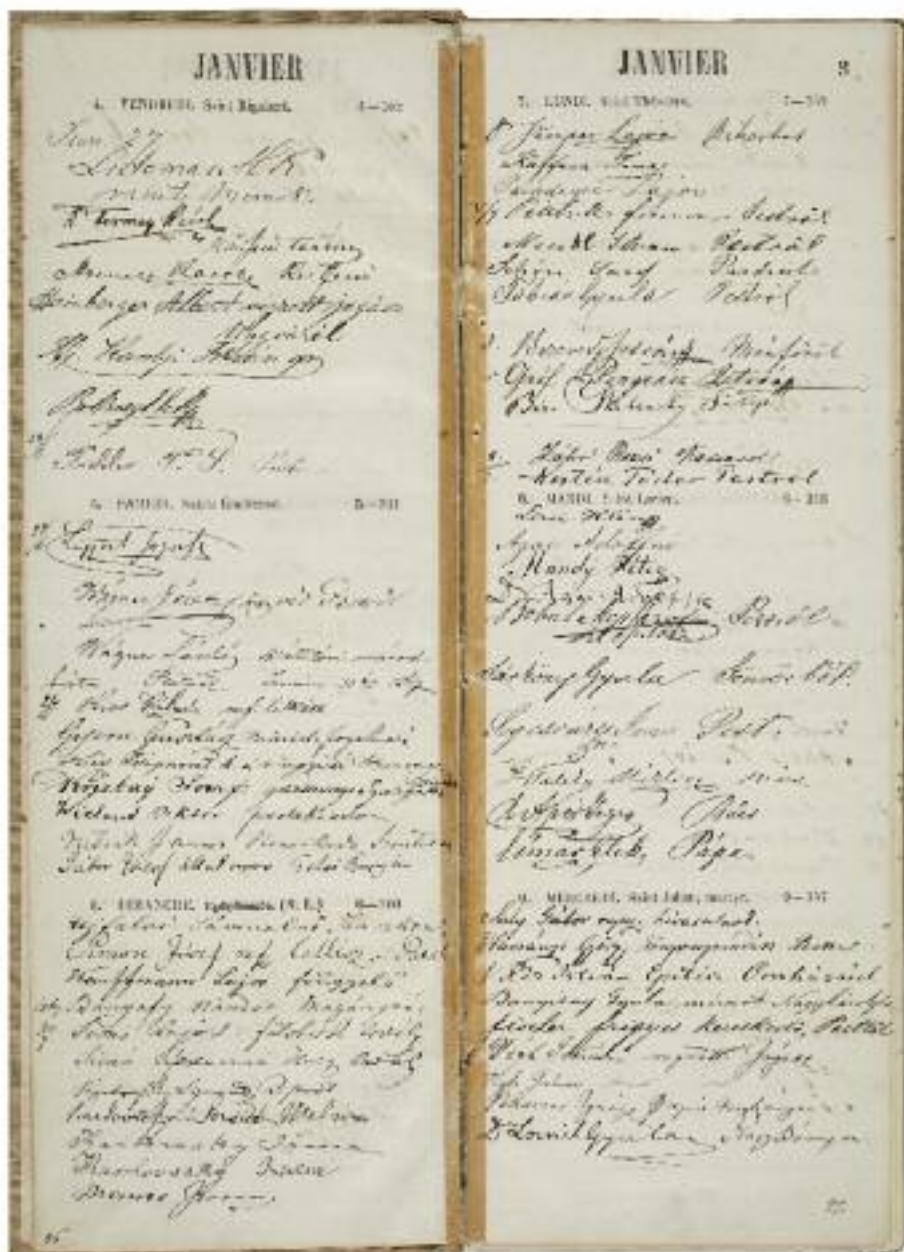
A Szinnyei József és Gulyás Pál-féle *Magyar írók élete és munkái* (Szinnyei) és (Gulyás) hivatkozással, a *Magyar Életrajzi Lexikon* (MÉL), a *Magyar Katolikus Lexikon* (MKatLex), Bona Gábor 1848/49-es *Hadnagyok és főhadnagyok, ill. Táborno-
kok és törzstisztek a szabadságharcban, 1848-49* (Bona), Nagy Iván és Kempen Béla családtörténeti munkái (Nagy Iván ill. Kempelen), valamint a Pallas *Nagylexikona* című kiadványokból az elektronikus változatot (DVD, ill. Internet) használtam, így a hivatkozásban a kiadás éve, a kötet és az oldalszám nem szerepel.

A közleménynek nem feladata az 1867-es világiállítás magyar szereplés — véleményem szerint sajnálatosan hiányzó — teljes körű feldolgozása, de a munka során előkerült, magyar vonatkozású beszámolókat, újságcikkeket részben az irodalomjegyzék végén külön, illetve az egyes személyekre vonatkozó hivatkozásokat részben a lábjegyzetekben közlöm.²² A bibliográfia nem teljes, nem válogatott, csak a közléshez felhasznált irodalmat tartalmazza. (6–9. kép)

6. kép

A Vendégkönyv 1. oldala
(Országos Széchényi Könyvtár Kézirattár,
Fol. Hung. 1358 Rómer Flóris útinaplója
az 1867-es párizsi világiállításról.)

7. kép

A Vendégkönyv 2v-3r oldala

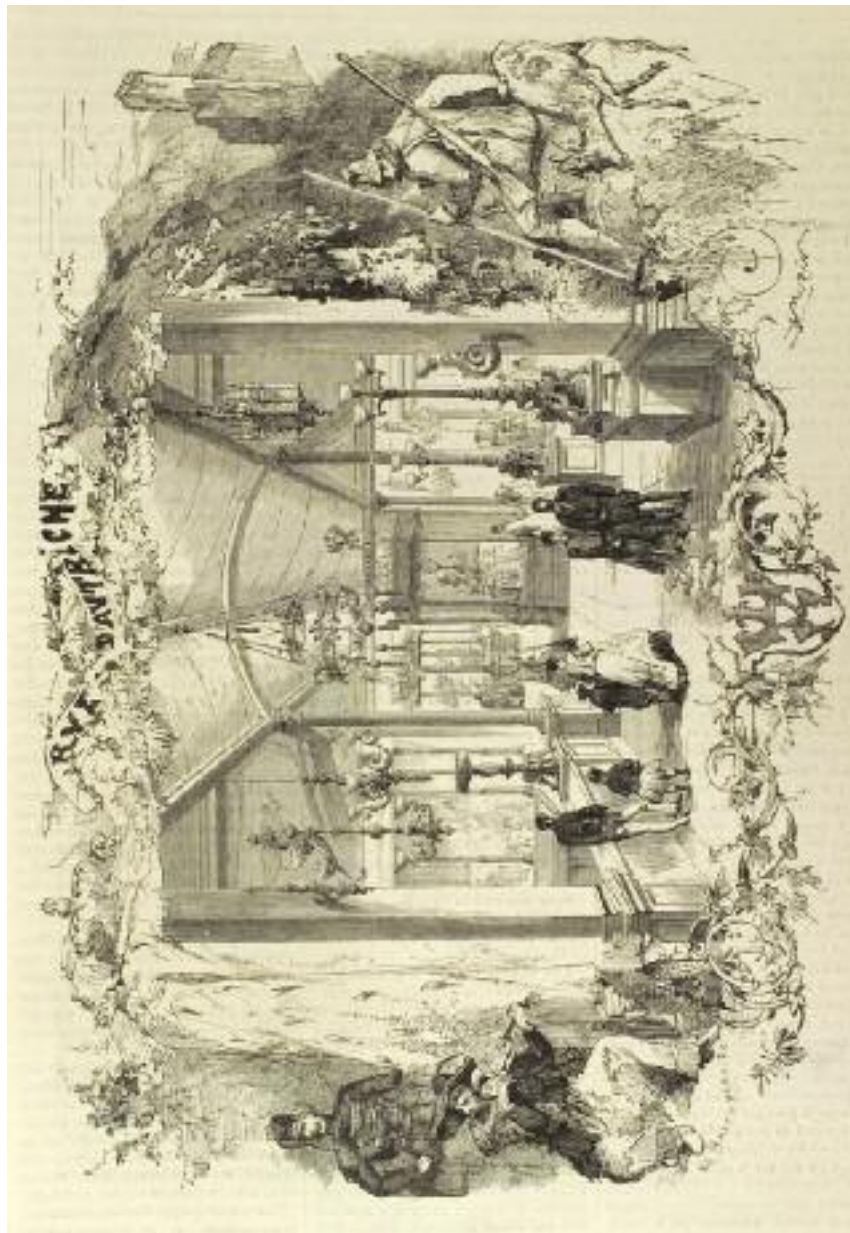
(Országos Széchényi Könyvtár Kézirattár, Fol. Hung. 1358 Rómer Flóris útinaplója az 1867-es párizsi világi kiállításról.)

8. kép

A párizsi világiállítás panorámaképe

(Vue officielle a vol d'oiseau de l'exposition universelle de 1867. Eugén Cicéri és Philippe Benoist litográfiaja)

9. kép

Az osztrák kiállítás részlete

(L'Exposition Universelle de 1867 Illustrée, szerk. M. F. Ducuing, 50. szám, 1867. október 24. 313. oldal)

A „VENDÉGKÖNYV”

2 r. [Janvier 1867 áthúzva, helyette R. F. kézírásával a dátum. Lásd 6-7. kép]

Június 24/6 [A dátumok kiemelése tőlem — Cs. T.]

Kováss[?] Károly Hrinjova²³ Zolyom megye

Schulcz Ferenc²⁴ Architect.

Beszédes Kálmán akad. festész

Hindy Árpád journalista

Péchy János²⁵ ügyvéd nejével

Anna Magdalene Sänderűp

*Ungarn maa vare et dejligt Land at dämme efter dens Sønner som oynes
Mand som Faa, as Aand og Hjerte. – ²⁶*

*Ungarn muss ein schöner Land sein nach seinen Söhnen zu urtheilen. Di-
ese scheinen Leute von Geist und Herzen.²⁷*

Schulek Frigyes építész

Jun 25^{én}

Demeter Titus ügyvéd Kassáról

Fleischer G[usztáv²⁸] Kassáról.

Simonyi Ernő[!]²⁹

Fényes István Herpály puszta Bihar megye³⁰

Fényes Ilona³¹ leánya

Június 26^{án} Stephan Kern³²

Michael Kern

[Smausz Anna?] Pestről

Markovics Mór M.Óvár

Ifjabb Emich Gusztáv

Idősbb Emich Gusztáv³³

[Rómer összesítése a lap alján:] 18

2v

Jun. 27.

Lideman H. K.³⁴ vasuti mérnök

dr. Tormay Károly miniszteri tanácsos

Menner Károly

Kis Jenő.³⁵

Weinberger Albert végzett jogász Ungvárról

Ifj. Károlyi István gr.

[Bollrezy?] Elek mp

28/6.

Pichler F. S. Pest

28/6. Lippert Jozsef³⁶

Wágner Géza³⁷ trs ügyvéd Pestről

Wágner László kiállítási másod biztos Pestről **junius 30^{án} 1867**

ifj. Kiss Pál³⁸ ref. lelkész

Gyene Gusztáv miniszteri fogalmazó

Kiss Zsigmond k.[öz] és v.[áltó] ügyvéd Szentes

Krizsbay Josef gazdasági igazgató [olvashatatlan beszúrás]

Wieland Viktor postakiadó

Vutsák János³⁹ kereskedő Szentesről

Gábor Josef⁴⁰ állat orvos Felső Bányán⁴¹

Ujfalvi Sámuelnő[!] Kaczkon⁴²

Simon József⁴³ ref. lelkész s.[áros]Patak

Kauffman Lajos⁴⁴ főügyelő

1867 2/7 [margón!]

Bányafy Nándor⁴⁵ magányzó.

Simó Lajos⁴⁶ földbirtk. Erdély

Simó Ferenczné özvegy Erdély

Karlovszky Sigmund Pestről

Karlovszky Sorsich Malvina⁴⁷

Karlovszky Irma⁴⁸

Karlovszky Irene[?]

Manno[?] Kovacs

[Összesítés:] 46

3r

Dr. Szuper Lajos⁴⁹ Biharbol[!]

Kuffann Irma

Paradeyzer Lajos⁵⁰

4/7 Piatnik Ferencz Pestről

Mendl Istvan⁵¹ Pestről

Schön Josef Pestrül[!]

Fábián Gyula Pestről

3. Bezeredj István Ménförol

5. Gróf Pongrácz István⁵²

Báro Skrbensky Fülöp

8/7. Jáhn Rezső Kassáról

Kertész Tódor⁵³ Pestről

Lövei Klára⁵⁴

Ágai Adolfne⁵⁵

Mándy Péter⁵⁶

Dr. Ágai Adolf
 Bobula Nep. János Pestről okl. építész
 Sárközy Gyula⁵⁷ Gömörből
 Segesváry Jenő⁵⁸ Pest
 G Teleky Miklos Bécs
 B Apor Geyza Bécs
 Tímár Elek Pápa
 Saly Gábor⁵⁹ nyug. hivatalnok.
 Harsányi György⁶⁰ könyvnyomdász Pesten
 Vitéz István⁶¹ építész Orosházáról
 Bunyitay Gyula mérnök Nagykárolyból
 Fischer Frigyes kereskedő, Pestről
 Végh István⁶² végzett jogász
 Végh János
 Paroczter[?] Ignác[??] Nagybányán
 Dr Lovrich Gyula⁶³ NagyBánya

[Összesítés:] 77

3r

11/Julius

Pongor Mihaly, Parisi

12/Julius Czakó Janos } Konstantinapolból
 és neje Amalia }

14.ik. Heinlein János⁶⁴ Zala Megye Talián-Dörögöd 1867

Heinrich Koch Architekt Pest.

15. David Adler Geldwechsler Pesth

15ikén B Kemény Gábor

15. Ivánka Imre

15 Ivánka Mária

Schvarz Horhy Katalin⁶⁵

Schvarz Gyula

St.[ephan] Strohoffer⁶⁶Pestről

16. Grof Kornis Sigmondné T.[isza]Eszlár⁶⁷

Báró Vay Ilona

Báró Vay Lajos⁶⁸

17. Erreth János⁶⁹

Mayer Nándor⁷⁰ Pétsről

18. Hamar Leo⁷¹

19. Dr Milassin Vilmos Pestről⁷²

20. Preyszler György⁷³ Pestről.

Bulyovszky Gyula.

Szent-Iványi Károly⁷⁴

Kemény Zsigmond.*⁷⁵

Zachar Chrýsostom⁷⁶ üdvözítőről nevezett Sz. Fer. rendi őrje. Galgóczrul

Jafájk májer. Bécsből

Tóth Ferencz

19.[!] Véninger Gyula, orvosjelölt.

*Hôtel de Calais rue mont des Capucins [Rómer bejegyzése?]

[Összesítés:] 104

4 v

Julius.

22. Július. P. Szathmáry Károly⁷⁷ tanár N.[agy]Enyedről.

23/7. Tisza Lajos

Kasza Daniel n.[agy]enyedi tanár.

24/7. özv. Gázszy Imréné szü[l.] Elek Anna⁷⁸

ifj. Elek Mihály⁷⁹

Szentimrey Kálmánné

Elek Mátyás, kiállító⁸⁰ Pestről

Rajcsányi Albert⁸¹ Aradrol

Herfurth József Eperjesről

25. özvegy Elek Menyhért⁸² T. Szölös

Hollner Ervin Tenk.

König Mór Hotel de la Paix

Gróf Zichy Béla⁸³

Beretvás Endre⁸⁴

Maszák Húgó Enghien Hotel de (xxx[áthúzott, törölt szöveg]) Paris

Gf Zichy Vilmos⁸⁵

27/7 Erhardt Imre⁸⁶ nyug plebános Voltaire quai No. 11.

Jánoki Viktor⁸⁷

Kiss József

Jelinek Ignác⁸⁸

Kovács József⁸⁹ 1867. juli. 27.

Karikás Bertalan „ „ „

Valentinyi János⁹⁰

Török József gyógyszer[erész] Pesten Hotel de Paris Enghien

Zichy Irma⁹¹ grófné

Zichy Ilona⁹²

Pilch Ágoston gépészmérnök⁹³

[összesítés] 132

4 r.**Julius**Králik Lajos,⁹⁴ **Julius hó 27**Csepreghy János⁹⁵

Lengyel István

Ebsteter Sándor

Moritz Kosa

Merényi Béla

} Logement Co[m]mission d'Encouragement

} les Études des Ouvriers⁹⁶Czettel Gyula,⁹⁷ 34 Rue Montmorency

Földváry Károly Pesth

Hotel de la Saone Palais Royal

31/ Daróczy 'Sigmond⁹⁸ Pécsről

Daróczy István. (Hôtel d'Espagne et de Hongry.

Grof Teleki Domokosné⁹⁹G. Teleki Ilona¹⁰⁰Grof Teleki Sándorné¹⁰¹

Legidősb grof Teleki Domokos mp

Grof Horváth Tholdy Lajos

Griszan, Grisza Etelka¹⁰²Jálics Ignác¹⁰³**Aug. 8^{án}** Schopper György¹⁰⁴ Hotel Victoire visa vis de l'Opern

Laubhaimer Ferencz

Bela de Pechy¹⁰⁵

Albert Hennel de Say [?] Hotel Ramey rue Ramey 40.

Aug. 8. Konek Sándor¹⁰⁶

Rényi György G. Cité d'Antin

Jedlicska Pál Hôtel des Étrangers rue Victieme

Dr Miksó István /Hotel de Barriere. Nagyszombat

7/8. Gf Esterházy Pál¹⁰⁷

Gf. Esterházy Pálné.

Ipolyi Arnold¹⁰⁸Gulácsy Kálmán¹⁰⁹ Pestről m. mérnökegylet által küldve

[összesítés] 168

5 v.**Augusztus****8.** Szilágyi Ferencz¹¹⁰ Hôtel de France et de l'Allemagne

- Hanzély Ferencz¹¹¹ }
 Nagy István } Grande Hotel du Lonore
 Nagy László }
 Békey Imre¹¹² } Hotel st denis portes[!]
 Ternyei Ferencz }
- Nébald Frigyes Hôtel Rougemont
 Antunovich János¹¹³ Malviren[?] Kanisa[?]
 Bagó Gergel esperes plebános Topolyárol
 Molnár János esperes plebános Jankovác
 Széchenyi Jenő plebános Nemes-Militits
 Vascher Ferencz Kalocsa Hotel d[e] Hollande
 F. Hatzenberger Pesth
 Kármán József¹¹⁴ ujverbászi ref. lelkész Hotel Boulogne
 Bodnár Zsigmond tanár
 Abaffy Sándor¹¹⁵ Hotel Louvre 539
 9. Liszy Lajos. tanár Sz.[ékes] Fehérvárott 47.Champs Elisées
 Szappanyos Miklós¹¹⁶ Szamosujvári Föld Birtok és kereskedő }
 id. Moldován Simon Szamosujvár Föld Birtokos } Hotel des Arts.
 Moldován János Szamosújvár kereskedő } [a szálloda neve Rómer kézírása]
 Hunyady Lajos uradalmi gazda tiszt Gf Károlyi Alajos mágocsi uradalmából.¹¹⁷ Hotel
 de Wienna
 Mihályi Ágoston uradalmi gazda tiszt Grof Károlyi Alajos Mágocsi Uradalmából Ho-
 tel de Wienna.
 Molnár Antal¹¹⁸ gazda tiszt. Grof Károlyi Alajos Úr Mágocsi Uradalmából Hotel de
 Wien.

[összesítés] 188

5r

Aug. 9-én

Laszczik Bernard tanár Pécsről 47 Champs Elysées 47.

Vidats István¹¹⁹

Schvabel Ferencz Pestről

Báró Gerliczy Felix¹²⁰ Budáról

Báró Gerliczy Felinné[!] sz. Gróf Kornis [Lujza]

Báró Gerliczy Stéphanie Buda

Báró Gerliczy Irma Budáról

10/8 Greguss Ágost

Greguss Ágostné¹²¹ } Hôtel d' Espagne et de Hongrie

Greguss Gyula¹²² tanár. }

Lázý[?] Tivadar Cité d' Antin 9.

Bánffy Endre¹²³ Tordamegyéből.

Dévai Gusztav Pest

Tóth Imre Hôtel Bergére

12/8. Babics István Eger hotel violet[!]

Brezovay László¹²⁴ Borsodból. Hôtel Violet

Brinkmann Anta¹²⁵ Esztergomból

Majer Sándor } Rue Vaugirarde[!] Nr 30.
Bellovich¹²⁶ Ferencz }

Kossuth Ferencz **12^{ik} Augustus**

Szerelmey Miklós 90 Belgrave Road Pimlico London. Hotel [d']Espagne + Hugo Rue
Faithoret

Szalavszky Gyula Rue Mons. [ieur] le prince N° 9

14/8. Tóth Bálint Némethi¹²⁷ Sopron megye

Tóth Sándor d[ett]o d[ett]o.

Tóth Antal

Hotel Murat Rue Montijou [rue de Monceau]

[Összesítés] 213

6v

15/[8]

Cséry Lajos Boulevard Sz. [!] Denis 9.

Cséry Lajosné sz. Halász Ida d[ett]o

Horlay Antal

Horlay Antalné Szabadhegyi Valburga

Dr Szabó József Hotel d'Espagne et d'Hongrie

Kanitz Ákos¹²⁸ Hotel d'Espagne et d'Hongrie

Voyta Adolf építész¹²⁹ Maison I. Prevost. r. vitre d'évêque 38

Hanauer Béla¹³⁰ ugyan az

16/[8] Gf Batthyány Ferenc¹³¹ Hotel Bouqemont Boulv. Posevine

Pór Antal gymn. tanár 171 boulevard Magenta

16/8 Dr Jendrássik Hotel de france et champagne rue montmartre[!]

Dr Benkő Lajos Ar. [anyos] Maróth Hotel de Frace et Champagne Rue Montmartre

19/8. 867 Zsivora György¹³²

Kölber Alajos¹³³

Kölber Fülöp¹³⁴ és családja

Dr Vogel Károly családjával Pestről

Vogel Károly jogász Pestről

22/8 Muslay Sándor hôtel d'Espagne et de Hongrie Rue Taitbout

Muslay Sándorné¹³⁵

Dr Kovács József¹³⁶ m[agán] tanár Pest Rue Mondmartre [!] 132

Röser Miklós¹³⁷ Pest; rue Boulai [Boulay] Hotel de Rhone Champagne 25 sz.
 Fuchs Gusztáv¹³⁸ hotel de Calais rue neuve[!] des Capucines
 Nagy (Károly) [!]
 Irányi Dániel¹³⁹ 16 rue de Marignan
 Télfy Iván Hôtel des Capucines Boulevard des Capucines
 Bró Radivojevich Antal d[e]tto d[e]tto.

[Összesítés] 240

6r

23/[8]

Dr Bakody Tivadar Paris eix a cités uniqe[?] Boul[e]vard St Michel
 Bakody Schréter Amanda
 Bakody Amanda
 Bakody Árpád
 Dr Schöpfler Vilmos Hotel d'Espagne et de Hongrie
 Hunfalvy János¹⁴⁰ Hôtel de Nice et Savoie Rue Mazagran
 Horváth Ignác Rue D'Antin Nr 1
 Baranyai György R..... [ugyanaz]
 Szabó Sámuel¹⁴¹ Rue Monsieur la Pince 9.
 Burger Gyula¹⁴² (Rue Buci Nr 34)
 Hornbacher Ödön detto

24. Aug.

Máday Sándor¹⁴³ /:Hotel Dunkerque rue Lafitte:/
 Dr Mihályik Izidor¹⁴⁴ /:Rue Fabert No 40:/
 Dr Verebélly László ugyan az
 Rakovszky Géza / ugyan ott.
 Rakovszky István¹⁴⁵ / Ugyan ott.

26/[8] Samassa József } Hotel d'Espagne.
 Samassa János¹⁴⁶ }

Barabás Miklós¹⁴⁷ Hôtel du Rhône et Champagne rue Boulois.
 B Mednyánszky Ede rue Montthabor[!] 38.
 B. Mednyánszky Edéné sz. Szirmay Maria Anna
 Velits Károly¹⁴⁸ Petite be[aurier] N^{ro} 67
 Velits Lajos mérnök és neje
 Orbán Zsény¹⁴⁹
 Egger Sámuel.¹⁵⁰ Hotel Choiseul rue de Choisel
 Stern Adolf [?] 19 r.[ue] du helder
 Török József gyógysz.[érész] Quai de Voltaire Hotel Voltaire.

[Összesítés] 267

7 r

Aug 27. 867. *Dr Lassu Lajos Hotel d'Angoulême Petites Ecuriés*

Rada Béla ugyanott

Dudics Zsigmond Hot[el] National

Schedius Lajosné¹⁵¹ Boulevard bonne nouvelle

Schedius Paula leánya Hotel bonne nouvelle

*Torma Károlyné
Torma Károly¹⁵² } Hotel d'Espagne et de Hongrie*

Kühn Rajmund¹⁵³ Hotel villedo[?]¹⁵⁴ Rue Villedo

Fister Tibor -----

Havasi Imre¹⁵⁵ " " " " " " " "

Malina János¹⁵⁶ " " " " " " " "

Nitter Ferenc¹⁵⁷ " " " " " " " "

29. *Eszterházy[?] Geiza¹⁵⁸ rue d'Amboine Hôtel des princes*

Csesznák Lajos¹⁵⁹ Hotel Haussmann

Csesznák Terez Hotel Haussmann

Horváth Gizella Hotel Haussmann

Zichy Tivadar¹⁶⁰ Gf. Hotel du Louvre 434.

Dr. Zádori. Rue de S. Sebastian 38 sz.

Dr. Frankl Vilmos

30/ *Modrovich Ignácz Rátzalm[ás] Fejér Megye Magyar hon*

Arámy Kálmán Esztergombul mindkettő Maison Blancher Rue Bergere Nro 30.

Huszár Károly¹⁶¹

Knosko Sándor¹⁶²

I. Aug. 25. *öten vannak beírva.¹⁶³*

[Összesítés:] 295

7v

Augusztus. 30/

Franz Érczhegyi Hotel Mourat 18. Rue de Montgon

Giergl Istvan[!] Hotel Mourat 15 Rue de Montgon

Zsigmondy Pál¹⁶⁴ Hôtel d'Espagne et de Hongrie.

Matuska Péter¹⁶⁵ Maison blanche rue Bergère

Sajósfy János komlói plebános dtto dtto

Korcmáros Menyhért Szathmár megyei birtokos lakásom Rue Bergeron

Hirsch Jakab, neje, fia, kisaszszony¹⁶⁶

Feivel¹⁶⁷ Asszony Hotel Louvre

Hirsch Jakab. Hirsch Rosalie, Hirsch Katharine, Hirsch Leopold, Rosalia Feivel, laknak

*Hotel Louvre Rue Rivoli**Sztoczek[?] József¹⁶⁸ H. Baviere No. 36.**Ludaics Miksa¹⁶⁹ Maison – Blanche**Dr Mattyus Aristid 41. avenue de la Motte Piquè**Dr Klamarik János, beszterczebányai államfőgymnasiumi tanár. – Hotel de Sand et de Germanie, rue de Michodiene**Hamar Leó¹⁷⁰ Avenue de Lamotte Riquex 41**Pistori Károly¹⁷¹ építő mester lakik: Rue de Berger: Hotel de Beliard.***Aug. 31./***Darvas Lajos¹⁷²**Darvas Ágnes¹⁷³**Schne Constantia.¹⁷⁴**Kár Mátyás¹⁷⁵ grand hôtel du Louvre*

[Összesítés] 313.

8r**31/***Horvát Boldizsár¹⁷⁶ magy. kir. igazságügyér**Egan Ede birtokos Borostyánkőn**Péczely Ferencz¹⁷⁷ m. földhitelintézeti előadó**Pompéry János**Horváth Jenő***September 1^{én}***Mitterdorfer Ferencz¹⁷⁸ Pest városi mérnök Hôtel de Barrière**Mitterdorfer mp. Mérnök. Hôtel de [Barrière?]***2/Sept.***Than Károly¹⁷⁹ Hôtel de Barrière 37.**Bocskay Ignác¹⁸⁰ Pestrül. Rue de Choiseul 20**Bocskay Nina**Charles Fresidy¹⁸¹ Tatabújl**Dr Margó Tivadar tanár Rue Montmartre Hôtel de France et Champagne Bo. 18.**Rerrich Ferencz mérnök Pest, Képiró Utcza 6. sz.**Steinbach Lajos gazda (Moson megye, Ürgédi puszta)**Inkey Ádám Zala m. Rigyász p. N.[agy]Kani[z]sa hotel Bergeron**Máriássy Gábor egri kanonok**Vochler Alajos egri lyceumbeli tanár.**Sermány János¹⁸² Sopron megyei gazda**Sermány Terez. Hotel Richmond rue Helder.*

[Összesítés:] 332

8v

Szept 2d. Vályi János¹⁸³ Louver[!]

Vályi Uray Ilona

Reptsik János gymn. tanár Lugoson Rue Bergere Hotel Blane.[!]

3/9 Leutner Károly¹⁸⁴ Budán viziváros[!] Mátyás tér. 148

Rue St. Anne No 79.

4/9. Johanna Hán[?] Pest. Rue Bergère No. 30

4/9 Melczer István hôtel des Italiens

4/9 Baró[!] Melczer Andor hôtel des Italiens

Szabó Imre kir. hétszemélynök

4/9. Dr Verzár¹⁸⁵ Hotel des Italiens

Szabó Gusztáv dtto dtto

Sikorszky András kassai theol. tanár Hôtel city Bergere

Tauzer Ferencz Hotel Blanche.

5/9 Ferdinand Lang¹⁸⁶

Györffy Gyula¹⁸⁷ – Hotel d Espagne

és neje Györffy Gyuláné

Heinrich Jeney Tgl. Ober Ingenieur den 7^{bb} Landes baudirektion in Hermannstadt Hôt-
tel Bergeron rue 29 Julliet[!] [rue du 29 Juillet]

Ignaz Fuchshuber¹⁸⁸

Feleky Munkácsy Flóra

Nagy Luíza

Say Móricz

Zsigmondy Vilmos¹⁸⁹ Rue Taitbout, Hôtel d.Espagne et de Hongrie

Spóner Andor Rue Taitbout Hôtel d. Espagne et de Hongrie

Dr Vittelshöfer¹⁹⁰ Wien Boulevard Hausmann 84

Victor Rumpelmayer¹⁹¹ 238 ßg. H. Honoré.

[Összesítés:] 357

9r

5/9. Cometh[e?] Bernát mérnök

Grell Gerő¹⁹² esperes M[ező]Tárkány

6/9. Firczák Gyula Munkács megyei áldozár s tanár.

7. Ligeti Antal¹⁹³ Hôtel Violet.

8. Orlay Soma¹⁹⁴ dto

9/9. Báró Braunecker Ottó¹⁹⁵ b. Laszkár et Zellenitz

Klapka György 4. Rue Saitbont

Dr. Serly Gusztáv m. főorvos Hotel Murat

9/9. Morgenstern Sándor¹⁹⁶ rue de la fidelité 18.

Schiefner Gyula[?] }
Schiefner Emma } rue Duple[i]x 8.

Dapsy Vilmos¹⁹⁷ }
Szent Miklóssy Victor¹⁹⁸ }
Kubinyi Árpád } Hôtel de Hongrie
Szent Iványi Miklós¹⁹⁹ }
Szent Iványi József²⁰⁰ }

Kovács Zsigmond kir. tábl. főpap }
Kovács Kálmán t. b. miniszteri titkár } Hotel des Etrangères Rue Vivienne

Kátai Gábor²⁰¹ Pest. Hotel de Espagne et H.[ongrie]

Ádám László²⁰² " " "

Kanizsay Károly²⁰³ " " "

Nendtvich Károly²⁰⁴ Buda

Rosenthal Mos.[es] Moritz²⁰⁵ Pesten.

Kassovitz Rosa²⁰⁶

10/9 Gf Zichy Jenő Rue Taitbout 4.

Marschalkó János Pestről Hôtel Globe

Lauffer Vilmos²⁰⁷ Pestről Hôtel Globe

[Összesítés:] 384

9v

Majláth György grand Hôtel.

Iffabb Szögény László

Széchenyi Béla Grand Hotel

Kappel Frigyes²⁰⁸ csk kapitány

Szegedy Lajos²⁰⁹ Hotel Bade

13/9 Graefl József — T.[isza]Eszlár – pósta Rakamaz.

Graefl Józsefné Györffy Rozalia

Harkányi Frigyes²¹⁰ Hôtel Espagne Rue Taitbout 4.

B. Orczy Béla Hôt.[el] du Danube

Ráth György Hôt.[el] Calais Rue neuf de Capucines

Weisz Bernát ugy. ott.

Ráth Károly²¹¹ ugy. o.

Ottofi Lipót²¹² Hôtel de deux Pontes[!]

17/9 gr. Bethlen András²¹³ Hotel d'Espagne

Dávid Vilmos 27. rue de vicus Colombier.

Harkányi Károly²¹⁴ Rue Taitbout Hotel d'Espagne [???] 4.

Ludwig János[?] Hotel du Conseil d'État 59. Rue de Lille.

[Összesítés:] 401

10r

21/9

*Gf Guyon Richardne B Spleny Marie*²¹⁵

Gr Guyon Marika

Werner Mátyás. (Buda)

13/9. Schäffer Adalbert²¹⁶*Hôtel d Etat rue de Lille*

*Kramer Jakab*²¹⁷*Hotel Bergére rue Bergére*

*Vetsey Sándor*²¹⁸ *és neje Hôtel Malesherbes*

*özv. Strobents Károlyné*²¹⁹

*Vetsey Nádosy Etelka*²²⁰

Polányi József mp Hôtel de Cologne

*ifj Kölber Fülöp Pestről*²²¹

Rechnitz Lajos Pesten

Jedlik Ányos s.k.

26/9 Vanke József²²²

26/9 Tomcsányi János

1/10 Egressy Lajos²²³ kapitány

3/10 Gro[?] Agoston Szaláncz

Rue Durantin pr. No 5.

7/10. Takács Lajos mp. stud[iosus] juris et cameralium

Rue Lamartine N° 16

Szontagh Matyás 102 rue Blanche

Madarasz Szontagh Hermina

Madarász Victor festész

14 rue Durantin

[Összesítés:] 419

10v

Gróf Berchtöld Arthur

*Mme Hurtault*²²⁴

*Vidats János*²²⁵ *Hotel d'Espagne*

*Fehér Sándor*²²⁶ *rue Gadlon 19*

*Hönig Ferenc*²²⁷ *Palais de Hotel No 31.*

Levy Samu Rue de l'école de médecine

*Kiss Miklós*²²⁸

Kiss Aladár

Kiss Pál

17/10 Telepy Károly rue 29 Juillet Hotel Bergeron

Than Mór²²⁹ rue 29 Juillet dto
 Lotz Károly²³⁰ rue 29 Juillet Hotel Bergeron
 Munkacsy Mihály²³¹ rue 29. Juillet – –
20/10.

György Jozsef Dolgozok Rue St Honnoure[!] 108.
 Steinacker Ödön secretaire de la direction du Conservatoire Supérial des arts et méti-
 ers. 20 rue mazagnan.

Báró Prónay Gáborné **29kén October**

b. Pronay Dezső

b. Prónay Róza

Rippely Perényi Ödön

Andrássy Gyula²³² **Oct. 29.**

Báró Révay Simon

Lászlólászló[!]

Nádosy Sándor Tábornok²³³

Löffler Edmond

Knitzig Josef A. Arad Kereskedő

per Adresse Etienne Roques N°

26. Rue Vieille du Temple Paris

[Összesítés:] 443

11 r

30. 8bre [október]

Maria Antonia Mills de Kreit

[nincs összesítés! 444]

13 r

Itt voltak még: [Rómer kézírásával]

Dr Kanka Károly Posonyból

Pistori gyógyszerész

Dr Török József²³⁴ Pestről

B. Mednyánszky Eduard

Fuchs Rudolf²³⁵ családjával

Bereghszászyné²³⁶ asszony

Gyapay Miklós²³⁷ Pestről

Horváth Pius } kegyesrendi tanárok Pestről.
 Csaszár²³⁸ }

IRODALOM

- B. BAKAY Margit
1938 *A biedermeier kor elfelejtett festője — Györgyi (Giergl) Alajos.* Budapest.
- BARSI József
1988 *Utazás ismeretlen állomás felé 1849-1856 és Berzsenyi Lénárd rajzai. Az olmtüzi foglyok arcképsorozata.* S. a. r. Simon V. Péter. Európa Könyvkiadó, Budapest.
- BONA Gábor
1983 *Tábornokok és törzstisztek a szabadságharcban, 1848-49.* Zrínyi K., Budapest.
1998 *Hadnagyok és főhadnagyok az 1848/49. évi szabadságharcban, 1-2.* Heraldika K., Budapest.
2008–2009 *Századosok az 1848-49. évi szabadságharcban, 1-2. (2. kiad.)* Heraldika K., Budapest.
- CSÉCS Teréz
2015 Rómer Flóris 1867-es párizsi világkiállítási naplója. *Arrabona* 51. (2013) 349–391.
- De GERANDO Ágostné Teleki Emma
1868 *1867-diki világtárlat, 1. köt.* Jouaset [Ny.], Paris, VIII, 544 p., 10 t.
- EITELBERGER, Rudolph von Edelberg
1869 *Histoire du travail.* In: *Bericht über die Welt-Ausstellung zu Paris im Jahre 1867.* Hrsg. K. H. Österreichische Central-Comité. 1. köt. Braumüller, Wien, 120–172.
- Exposants*
1867 *Exposants.* In: *Catalogue spécial du Royaume de Hongrie. Exposition Universelle de 1867 a Paris.* Publié par la Commission royale. Typ. A. Marc, Paris, 1–22. (Klny. is) <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k941490d/f71.image> (2017-08-24)
- FARKAS Zsuzsa
2012 *A kultúra tövébe fészelt ország. Aetas 1.* 136–158. http://epa.oszk.hu/00800/00861/00056/pdf/EPA00861_aetas_2012_01_136-158.pdf (2017-08-24)
- FÖLDY János
1939 *Világostól Josephstadtig 1849–1856.* Földy János naplótöredékeiből közreadta Balassa Imre. Kir. M. Egyetemi Nyomda, Budapest.
- GÁL Vilmos
2008 *Világkiállító magyarok 1851–2000.* Holnap K., Budapest.
- GERÉB László
1959 *Munkáélet és munkásmozgalom a magyar irodalomban 1867–1872.* Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest.
- GUDENUS János József
2005 *A magyarországi főnemesség XX. századi genealógiája* CD-ROM (Tartalmazza az azonos című könyv I-V. kötetét, javítva és kiegészítve) Arcanum Adatbázis Kft. és Heraldika Kiadó, Budapest.
- GULYÁS Pál
1939–2002 *Magyar írók élete és munkái. (7. kötettől sajtó alá rend. Viczián János.) Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete, Budapest.*
- KALAVSZKY Györgyi
2003 *Emigrációban a szabadságért. Az olaszországi és poroszországi magyar légiók tisztjeinek fényképkatalógusa 1849–1867.* Hadimúzeum Alapítvány, Budapest.
- KAPRONCZAY Károly
2004 *Magyar orvoséletrajzi lexikon.* Összeáll. Kapronczay Károly. Közrem. Tóth Magda. Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, Budapest.
- KLEMENT Judit
2005 *Apák és fiúk gazdasági stratégiái: egy magyar család a 19. és 20. században. AETAS 20. évf. 1-2. szám, 69–92.*

- KLEMENT Judit
2012 *A pesti gőzmalomipar vállalkozó a 1. század második felében. (Hazai vállalkozók a hőskorban.)* Eötvös K., Budapest.
- KOMISZÁR Dénes
2013 *200 éve született Graefl József.* Szabolcs Online, 2013.10.06.
<http://www.szon.hu/200-eve-szuletett-graefl-jozsef/2377235>
- KONEK Sándor
1867 A nemzetek szellemi élete a párizsi világkiállításon. [Kivonat az 1867. október 28-án felolvasott értekezéséből.] *Magyar Tudományos Akadémia Értesítője* 14. szám, 233–238.
- SIPTER Gézáné
1973 *Korok és emberek. Tolna megyeiek életrajzgyűjteménye.* Összeáll. és szerk. Sipter Gézáné. Tolna megyei Tanács VB Könyvtára, Szekszárd.
- KÖVÉR György
2002 *A felhalmozás éve. Társadalom- és gazdaságtörténeti tanulmányok.* Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest.
- LABÁDI Lajos
2005 Dicső ősök méltó utóda. 175 éve született Kiss Zsigmond. *Szentesi Élet* XXXVI. évfolyam 22. szám, 2005. 06. 03. http://www.szenteseinfo.hu/szenteseilet/2005/22_0603/07.htm
- LÁZÁR Béla
1908 A modern művészet kezdetei. II. (Munkácsy és Szinyey-Merse) *Művészet* 7. évf. 6. sz. 390–417.
- LŐVEI Pál
2000 Magyarország és a világkiállítások (főleg építészettörténeti vázlat). In: *Pavilonépítéssel a 19–20. században a Magyar Építészeti Múzeum gyűjteményéből.* Szerkesztette Fehérvári Zoltán, Hajdú Virág, Prakfalvy Endre. OMvH, Budapest, 17–46.
- LUKÁCS Lajos
1984 *Magyar politikai emigráció 1849–1867.* Kossuth, Budapest.
- MKatLex
1993–2013 *Magyar Katolikus Lexikon*, I–XVI. Főszerk. Diós István; szerk. Viczián János. Szent István Társulat, Budapest.
- MAÉ
1987–1989 *Magyar agrártörténeti életrajzok* I–III. Szerk. Für Lajos, Pintér János. Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Budapest.
- MÉL
1967–1994 *Magyar Életrajzi Lexikon*, 1–4. Főszerk. Kenyeres Ágnes. Akadémiai K., Budapest.
- MSzL
1929–1931 *Magyar Színművészeti Lexikon (1929–1931)* II. köt. Szerk. Schöpflin Aladár.
- MEDNYÁNSZKY Miklós
2016 A *Mednyánszky család.* Széphalom Könyvműhely, Budapest.
- MITTERDORFER Ferenc
1869 *Jelentés... sz. kir. Pest városa hatóságának megbízásából 1867. évben külföldön tett utazásáról. (Páris, Hamburg, Berlin, Zürich, Brüsszel, Frankfurt, Bécs).* Pest.
- MÜLLER-SCHEESSEL, Nils
2001 Fair Prehistory: archaeological exhibits at French Expositions Universelles. *Antiquity* 75. 371–401.
- NAGY Iván
1857–1868 *Magyarország családai: czimerekkel és nemzékrendi táblákkal.* Beigel és Kozma, Ráth, Pest.

Nyomdászati Lexikon

- 1936 Szerkesztik: Biró Miklós, Kertész Árpád, Novák László. Biró Miklós Kiadása, Budapest.
- Ogy. almanach
1901 *Országgyűlési almanach 1901–1906.* Szerk. Sturm Albert. Pester Lloyd kiad., Budapest.
- Pallas
1893–1900 *A Pallas Nagy Lexikona.* Szerk. Gerő Lajos. Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt., Budapest.
- R.
1867 Rómer Flóris. *Hazánk 's a külföld*, 3. évf. 10. szám, 1867. márc. 10. [143]–144. [Rómer arcképével, Heller József fényképe után.]
- SISA József
1996 *Magyar építészek külföldi tanulmányai a 19. század második felében. Művészettörténeti Értesítő XLV. évf. 3-4. szám, 169–186.*
- STEINACKER Ödön
1871 *Észrevételek a külföldi és Magyarországon létesítendő iparos oktatásról.* Budapest, Iparegyesület.
- SWITZER, Terri
2003 *Hungarian Self-Representation in an International Context: The Magyar Exhibited at International Expositions and World's Fairs.* In: *Art, Culture, and Nation Identity in Fin-de-Siècle Europe.* Ed. Michelle Facos, Sharon L. Hirsh. Cambridge–New York, Cambridge University Press, 160–183.
- SZÉKELY Miklós
2012 *Az ország tükrői. Magyar építészet és művészet szerepe a nemzeti reprezentációban az Osztrák-Magyar Monarchia korának világkiállításain.* CentrArt, Budapest.
- SZINNYEI József
1891–1914 *Magyar írók élete és munkái.* Hornyánszky Viktor, Budapest.
- SZONTAGH Dániel
1864 *Iglói és zabari Szontagh nemzetség származási története és oklevelei.* Emich, Pest. http://www.pechy-de-pechujfalu.hu/myfiles/htmls/szontagh-d_szontagh/szontagh.htm
- SZTRÓKAY Edit
2002 *Jeles evangélikusok a pécsi közéletben 1868–1908.* (Tanulmányok Pécs történetéből 10-11-12.) Pécs Története Alapítvány, Pécs, 155–166.
- ÚMIL
1994 *Új Magyar Irodalmi Lexikon*, 1-3. köt., főszerk. Péter László, Bp., Akadémiai Kiadó, Budapest.
- VERESS Sándor
1878 *A magyar emigráció a Keleten.* 1–2. kötet. Athaneum Rt., Budapest.
- VOYTA Adolf
2012 *Voyta Adolf visszaemlékezései.* Saját alá rendezte, a bevezető tanulmányt írta, jegyzetekkel, helynévmutatóval ellátta és szerkesztette Hudi József. Szerzői kiad., Pápa.
- WALLESHAUSEN Gyula
2005 *Ki volt idősebb Egan Ede? Vasi Szemle*, 3. szám, 322–331.
- ZOVÁNYI Jenő
1977 *Magyarországi protestáns egyháztörténeti lexikon.* Szerk. Ladányi Sándor. 3. jav., bőv. kiad. Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodája, Budapest.

VILÁGKIÁLLÍTÁSI KIADVÁNYOK²³⁹

- Catalogue de l'Exposition universelle à Paris en 1867.* Feuille Fédérale Suisse. XX. année, Vol. I. no. 9. 1868. febr. 29. 229–286.
- Ducuing, François (Hrsg.): *L'Esposizione Universale del 1867 illustrata: pubblicazione internazionale autorizzata dalla commissione imperiale dell'esposizione.* Mailand [u.a.] 1867.
- Ducuing, François (szerk.): *Exposition Universelle de 1867 a Paris illustrée.* 1–2. Typ. A. Marc, Paris, 1867.
- Eitelberger, Rudolph von Edelberg 1869 Histoire du travail. In: *Bericht über die Welt-Ausstellung zu Paris im Jahre 1867.* Hrsg. K. H. Österreichische Central-Comité. 1. köt. Braumüller, Wien, 120–172.
- Exposants 1867 Exposants.* In: *Catalogue spécial du Royaume de Hongrie. Exposition Universelle de 1867 a Paris.* Publié par la Commission royale. Typ. A. Marc, Paris, 1–22. (Klny. is) <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k941490d/f9.highres> (2017-04-24)
- Exposition Universelle de 1867 a Paris. Catalogue spécial du Royaume de Hongrie.* Paris, Typ. A. Marc., 1867. 24, XLIV, 22 p. <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k941490d/f9.highres> (2017-04-24)
- Falke, Jacob: *Die Kunstindustrie der Gegenwart: Studien auf der Pariser Weltausstellung im Jahre 1867.* Braunschweig, 1867.
- Gautier, Hippolyte: *Les Corusités de l'Exposition universelle de Paris.* 1867, C. Delagrave, Paris.
- Grand album de l'Exposition Universelle 1867: 150 dessins par les premiers artistes de la France et de l'Étranger.* Paris, 1868.
- Illustrierter Katalog der Pariser Industrie-Ausstellung von 1867.* Brockhaus, Leipzig, 1868.
- L'Exposition universelle de 1867 Illustrée.* Publication internationale autorisée par la commission impériale. 1-2. köt. <http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/weltausstellung1867g/> ; <http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/weltausstellung1867h>
- Mortillet, Gabriel: *Promenades préhistoriques a l'Exposition universelle.* C., Reinwald, Paris, 1867.
- Museum der modernen Kunstindustrie: *Muster-Sammlung von hervorragenden Gegenständen der letzten Weltausstellungen von London und Paris.* Brockhaus, Leipzig–Berlin–Wien, 1873.
- Österreich-Ungarn / Central-Comité der Weltausstellung zu Paris 1867 (Hrsg.): *Bericht über die Welt-Ausstellung zu Paris im Jahre 1867 (Band 1):* Einleitung (I). Die Kunstwerke und die histoire du travail (II). Instrumente für Kunst und Wissenschaft (III); (Band 2): Werkzeuge und Maschinen (IV.) Verkehrsmittel (V); (Band 4): Garne, Gewebe, Bekleidungs-Gegenstände und Papier (VIII). Kunstgewerbe, Möbel und Einrichtungsstücke (IX)(VIII). Kunstgewerbe, Möbel und Einrichtungsstücke (IX). 1869
- Pecht, Friedrich: *Kunst und Kunstindustrie auf der Weltausstellung von 1867. Pariser Briefe.* Leipzig, 1867.
- Rapport sur l'Exposition Universelle 1867, a Paris.* Précis de opérations et listes des collaborateurs avec un appendice sur l'avnir des Expositions. [kiad.] Commission impériale. Imprimerie Impériale, Paris, 1869. <http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/weltausstellung1867i/0001?sid=84538598fb4fb18a4a4d4a8694d529f6> (2017-04-24) [429. old. Collaborateurs á l'Histoire du travail – a magyar bizottság!]
- Rimmel, Eugene: *Recollections of the Paris exhibition of 1867.* Chapman and Hall. London, 1868.
- Rómer Flóris: *Catalogue des objets Hongrois de l'histoire du travail. A l'Exposition universelle de 1867, à Paris.* Paris, Typ. A. Marc, 1867, I–XLIV. (A *Catalogue spécial du Royaume de Hongrie* részeként és önállóan is.)

MAGYARORSZÁGI (SAJTÓ)BESZÁMOLÓK A VILÁGKIÁLLÍTÁS RÓL (VÁLOGATÁS)

- 1867-iki világtárlat. (Elemi és a munkások szaktanítása; Olcsó árak a nép számára; Munkások házai) [Tárca] [n. n.] *Magyar Újság* 3. évf. 223. szám, 1869. szept. 30.
- á–r–: A haldokló I. Napoleon szobra, a párisi világkiállításon. [illusztrált] *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 50. szám, 1867. dec. 15. 612-614.
- A nemzetiségek a párisi kiállításon. [illusztrált] *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 16. szám, 1867. ápr. 21. 187-189.
- A párisi világtárlat parkjából. I. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 13. szám, 1867. márc. 27. 198. (Illusztrált: A párisi világtárlat parkjában a világító torony. 197. p.; A párisi tárlat fényképező terme. 208. p.)
- A párisi világtárlat parkjából. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 14. szám, 1867. ápr. 4. 218. (Illusztrált: Török kioszk, a párisi világtárlat parkjában. 217. p.)
- A párisi világtárlat parkjából. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 15. szám, 1867. ápr. 11. 230-231. (Illusztrált: A párisi kiállítási park spanyol épülete. 232. p.; A párisi kiállítási park portugál pavillonja. *Hazánk s a Külföld* 16. szám, ápr. 18. 248. p.)
- A párisi kiállítás osztrák parkja. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 18. szám, 1867. máj. 2. 279-281. (Illusztrált: Ó-egyiptomi templom, a párisi kiállítás parkjában 257. p.; A párisi kiállítás osztrák s magyar parkja. 280. p.)
- A párisi világkiállításból. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 25. szám, 1867. jún. 20. 385-386. (Illusztrált: Orosz istálló a párisi világtárlaton 385. p.)
- A párisi tárlaton. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 25. szám, 1867. jún. 27. 416. (Illusztráció: Az Egyesült államok gépkiallítása Párisban. 408. p.)
- v– „Napoleon császár pavillonja a párisi kiállításon.” *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 29. szám, 1867. júl. 18. 464. (Illusztráció: Napoleon császár pavillonja a párisi kiállításon 449. p.)
- A párisi világtárlat aquariumai. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 46. szám, 1867. nov. 14. 726. (Illusztráció: Az édes vízi aquarium a párisi világtárlaton. 725. p.)
- A párisi világtárlaton levő magyar régi ereklyék... *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 23. szám, 1867. jún. 9. [289.]
- B. J. 1867 A párisi világkiállítás. Páris, márc. 11-kén, 1867 *Hazánk s a külföld* 3. évf. 11. szám, márc. 14. 164-167. (Illusztrált: Az idej világtárlati palota Párisban. 165. p.)
- Benkó Károly: A párisi világtárlat épületei. *A Magyar Mérnök Egylet Közlönye* 1867. 1. évf. 3. füzet, 233–246.
- Benkó Károly: Párisi bétönházak [!]; Coignet és társa bétongyára St.-Denisben. *A Magyar Mérnök Egylet Közlönye* 1867. 1. évf. 3. füzet, 250–252.
- Bartalus István: Beregszászy zongorái a párisi kiállításon. [illusztrált] *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 14. szám, 1867. ápr. 7. 160-161.
- Beregszászy Lajos: Észleletek a párisi világtárlaton. (A zongora osztályra vonatkozólag.) *Pesti Napló* 18. évf. 138-5146. sz. 1867. jún. 15. [1-2.]
- e - g. Kelet a világkiállítás gépcsarnokában. *VasUjs* 14. évf. 32. szám, 1867. aug. 11. 397.
- Deák Farkas: A párisi világtárlat I. *Pesti Napló* 18. évf. 90-5098. sz. 1867. ápr. 18. [2.]
- Deák Farkas: A párisi világtárlat II. (Fugan után) *Pesti Napló* 18. évf. 100-5108. sz. 1867. máj. 1. [2.]
- Deák Farkas: A párisi világtárlat III. *Pesti Napló* 18. évf. 111-5119. sz. 1867. máj. 14. [2.]
- Deák Farkas: A párisi világtárlat IV. *Pesti Napló* 18. évf. 114-5122. sz. 1867. máj. 17. [2.]
- De Gerando Ágostné Teleki Emma: *1867diki világtárlat*. 1-2. köt. Jouasset [Ny.], Paris, VIII, 544 p., 10 t.
- Henszlmann, E[merich] Lart Hongrois a l'exposition universelle. *Gazette des Beau-Arts*, 1867 Tom 23. okt. 1. 373–377. http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglitData/tmp/pdf/gba1867_2__p0385-0389.pdf (2017-04-24)
- Henszlmann Imre: Az 1867-iki párisi világkiállítás művészeti tárgyairól szóló jelentés bevezetése e kiállítás építészeti részébe. *A Magyar Mérnök Egylet Közlönye* 1868. 2. évf. 5. füzet 383–390. <http://dokutar.omikk.bme.hu/collections/mee/fajlok/1868-383-390.pdf> (2017-04-24)
- Hindy Árpád 1867 Levelek a párisi világtárlatról 1–3. *A Hon* 5. évf. 130. szám, jún. 6. [2].; 149. szám, júl. 2. [2].; 179. szám, aug. 6. [3].
- Irányi Dániel: Levelet Párisból. XXIII. – 1867. márc. 25. – *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 13. szám, 1867. márc. 27. 203-205.

- Irányi Dániel: Levelek Párisból. XXIV. – 1867. máj. 3. – *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 19. szám, 1867. máj. 9. 300-301. (A világiállításról, és az évenkénti művészeti kiállításról.)
- Irányi Dániel: Levelek Párisból. XXV. A világtárlatból. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 25. szám, 1867. jún. 20. 397-398.
- Irányi Dániel: Levelek Párisból. XXVI. A világtárlatból. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 30. szám, 1867. júl. 25. 476-478.
- Irányi Dániel: A világiállításból. A svéd és amerikai népiskola. *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 32. szám, 1867. aug. 11. 397-398.
- Irányi Dániel: A munkások lakai a világtárlaton. (mutatvány ily címen sajtó alatt levő munkából: Az 1867-ki világ tárlat.) [Tárca] *Magyar Újság*, 2. évf. 245. szám, 1868. okt. 24.
- Irányi Dániel: Munkások házai [vezércikk] *Magyar Újság*, 2. évf. 143. szám, 1868. jún. 23. 576.
- Irányi Dániel: Visszapillantás a kiállításra. Páris, nov. 18-kán. *Vasárnapi Ujság*, 14. évf. 49. szám, dec. 8. 603.
- Keleti Gusztáv: A párisi világtárlatra szánt magyar műtárgyak kiállítása. (Az orsz. m. képzőművészeti társulat múcsarnokában.) *Fővárosi Lapok* 4. évf. 15. sz. 1867. január 18. 58-59.
- Kóbor [Szüry Dénes]: A párisi világiállítás I. *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 14. szám, 1867. ápr. 7. 163.²⁴⁰
- Kóbor [Szüry Dénes]: A párisi világiállítás II. *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 15. szám, 1867. ápr. 17. 178-179.
- [Kóbor] [Szüry Dénes]: A párisi világiállítás III. *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 18. szám, 1867. máj. 5. 218-219.
- [Kóbor] [Szüry Dénes]: A párisi világiállítás IV. A magyar osztály. *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 21. szám, 1867. máj. 26. 259-260.
- L. [övey] K. [lára]: A világtárlat magyar osztálya. 1-3. *Máramaros* 3. évf. 1. rész Páris, július 8. 30. szám, október 23. [2-3.]; 2. rész 31. szám, október 30. [2-3.]; 3. rész Páris, július 9. 33. szám, november 13. [2-3.]; 4. rész 34. szám, november 20. [2-3.]
- Maszák Hugó: A párisi kiállításra küldendő magyar képek I. *Pesti Napló* 18. évf. 8-5016. sz. 1867. jan. 10. [2.]
- Maszák Hugó: A párisi kiállításra küldendő magyar képek II. *Pesti Napló* 18. évf. 9-5017. sz. 1867. jan. 11. [2.]
- Maszák Hugó: A Párisba utazóknak. I. *Pesti Napló* 18. évf. 172-5180. sz. 1867. júl. 27. [2.]
- Maszák Hugó: A Párisba utazóknak. II. *Pesti Napló* 18. évf. 185-5193. sz. 1867. aug. 11. [1-2.]
- Maszák Hugó: Párisból Londonba. *Pesti Napló* 18. évf. 201-5209. sz. 1867. szept. 1. [2.]
- Mitterdorfer Ferenc: *Jelentés... sz. kir. Pest városa hatóságának megbízásából 1867. évben külföldön tett utazásáról. (Páris, Hamburg, Berlin, Zürich, Brüsszel, Frankfurt, Bécs)*. Pest, 1869.
- Nendtvich Károly: Az 1867. párisi világiállítás vegytani osztálya. *Közlemények a Földművelés-, Ipar-, és Kereskedelemügyi Magyar Királyi Minisztérium köréből*. I. évf. V. füzet, Pest, 1869.
- Ő Felsőge utazásáról *Pesti Napló* 18. évf. 258-5266. sz. 1867. nov. 8. [3.]
- (A párisi világtárlaton) szülőkiállítás lesz... *A Hon* 5. évf. 194. szám, 1867. aug. 25. [3.]
- Pilch Ágoston: Vázlatok a párisi világtárlat gépészeti osztályából. I-III. *A Magyar Mérnök Egylet Közlönye* 1. rész 1867. 1. évf. 2. füzet, 115-131. <http://dokutar.omikk.bme.hu/collections/mee/fajlok/1867-115-131.pdf>; 2. rész: 1867. 1. évf. 3. füzet 197-211. <http://dokutar.omikk.bme.hu/collections/mee/fajlok/1867-197-211.pdf>; 3. rész: 1868. 2. évf. 1. füzet 10-18. <http://dokutar.omikk.bme.hu/collections/mee/fajlok/1868-10-18.pdf> (2017-04-24)
- R.: Rómer Flóris. *Hazánk s a Külföld* 3. évf. 10. szám, 1867. márc. 10. [143]-144. [illusztrált, Rómer bemutatása, a párisi világiállításra küldése alkalmából]
- Rómer Flóris: Párisi levelek I. (Eredeti levél) *Pesti Napló* 18. évf. 186-5194. sz. 1867. aug. 13. p. [1].
- Rómer Flóris: Párisi levelek II. *Pesti Napló* 18. évf. 196-5204. sz. 1867. aug. 27. p. [2].
- Rómer Flóris: Párisi levelek III. *Pesti Napló* 18. évf. 224-5232. sz. 1867. szept. 28. p. [2].
- Rómer Flóris: Párisi levelek IV. *Pesti Napló* 18. évf. 228-5236. sz. 1867. ok. 3. p. [2].
- Rómer Flóris: Párisi levelek V. *Pesti Napló* 18. évf. 240-5248. sz. 1867. okt. 17. p. [1-2].
- Rómer Flóris: Párisi levelek VI. *Pesti Napló* 18. évf. 245-5253. sz. 1867. okt. 24. p. [2].
- Rómer Flóris: Párisi levelek VII. *Pesti Napló* 18. évf. 246-5254. sz. 1867. okt. 24. p. [2].
- Rómer Flóris: Párisi levelek VIII. *Pesti Napló* 18. évf. 251-5259. sz. 1867. okt. 30. [2].
- Rósa Lajos: Az 1867. párisi világiállítás. Közli a miniszterium ipar-osztálya. *Közlemények a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Magyar Kir. Miniszterium köréből* 1868. 1. évfolyam II. füzet, Ernich G., Pest, 136 p.
- Szent István ünnepe Párisban. Páris, aug. 21. *Pesti Napló* 18. évf. 195-5203. sz. 1867. aug. 25. [2.]
- Szilágyi Ferencz: A protestáns és római katolikus egyházak a párisi világtárlaton 1867-ben. [felolvasás]. *Magyar Tudományos Akadémia Értesítője* 1868, 1. szám, 3-7.

- Sz.[üry] D.[énes]: A Párisba utazóknak. Páris, márcz. 27-kén. *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 14. szám, 1867. ápr. 7. 163.
- Sz.[üry] D.[énes]: A világtárlatból. (Páris, május 4-én) *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 19. szám, 1867. máj. 12. 230–231. [Rómer, Henszlmann, a magyar kiállításrészt]
- Sz.[üry] D.[énes]: A párisi világkiállítás V. *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 24. szám, 1867. jún. 16. 298-260.
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. I. *Pesti Napló* 18. évf. 141-5149. sz. 1867. jún. 19. [2–3.]
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. II. *Pesti Napló* 18. évf. 144-5152. sz. 1867. jún. 23. [2.]
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. III. *Pesti Napló* 18. évf. 146-5154. sz. 1867. jún. 26. [2.]
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. IV. *Pesti Napló* 18. évf. 151-5159. sz. 1867. júl. 3. [2.]
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. V. *Pesti Napló* 18. évf. 158-51669. sz. 1867. júl. 11. [1.]
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. VI. *Pesti Napló* 18. évf. 162-5170. sz. 1867. júl. 16.
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. VII. *Pesti Napló* 18. évf. 165-5173. sz. 1867. júl. 19. [1–2.]
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. VIII. *Pesti Napló* 18. évf. 189-5197. sz. 1867. aug. 17. [1.]
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. IX. *Pesti Napló* 18. évf. 221-5229. sz. 1867. szept. 25. [1-2.]
- Térey Pál: Magyarország 1867-ben a párisi világkiállításon. X. *Pesti Napló* 18. évf. 222-5230. sz. 1867. szept. 26. [2.]
- Világóra a párisi világtárlaton. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 8. szám, 1867. febr. 24. 128.

RÖVIDÍTÉSEK

- [?] = rosszul olvasható, bizonytalan
- B., B, b. = báró
- c. = címzetes
- cs. kir. kamarás = császári és királyi kamarás
- G, Gf, Gr, gr., g. = gróf
- g. k. = görögkatolikus
- ig. = igazgató, igazgatósági
- mp = manu propria
- ogy. = országgyűlés, országgyűlési
- r. = rendes
- r. k. = római katolikus
- v. b. t. t. = valóságos belső titkos tanácsos
- vm. = vármegye, vármegyei
- VasUjs* = *Vasárnapi Ujság*

NÉVMUTATÓ

- Ágai Adolf (Rosenzweig, 1836–1916) humorista és lapszerkesztő, orvos, a Kisfaludy Társaság tagja, 12 évesen a márciusi ifjak egyike. A *Borsszem Jankó* élclap alapítója (1868), Porzó álnéven szinte valamennyi korabeli napilapban jelentek meg írásai, fordított német és francia regényeket is.
- Andrássy Gyula, id. gróf (1823–1890) magyar politikus, államférfi, 1867–71-ig a Magyar Királyság miniszterelnöke.
- Apor Géza Ádám, br. altorjai (1833–1886) cs. kir. kamarás.
- Babics István (1813–1885) ügyvéd, egri érsekeradalmi jószágigazgató.
- Bagó György Gergely (1815–1885) kalocsai egyházmegyei pap, kanonok. Az 1848–49-es szabadságharcban való részvétele miatt elmozdították főszékesegyházi hitszónoki és karkápláni hivatalából. 1854–1870 között plébános Topolyán (szerbül Бачка Топола / Bačka Topola, Szerbia, Vajdaság; Kalocsai Egyházmegye).
- Bakody Tivadar József (1825–1911) homeopata orvos; egyetemi magántanár; lapszerkesztő; orvosi szakíró. 1861-ben tért vissza családjával Magyarországra. Felesége Schréter Amanda, leánya Amanda (?–1907), fia Árpád (1858–1887), orvos.
- Barabás Miklós (1810–1898) magyar festő. A magyar biedermeier festészet egyik legkiválóbb mestere, az MTA levelező tagja.
- Benkő Lajos, árkosi, orvos, Bars vármegye kir. tanácsos főorvosa.
- Berchtold Arthur gr. (1843–1929?) ogy. képviselő a füleki kerületben 1896–1901 között.
- Beszédes Kálmán (1839–1893) festő. Bécsben és Olaszországban végezte tanulmányait. Olaszországból hazatérve képeslapok számára készített illusztrációkat. Több cikke, tárcája jelent meg a korabeli magyar lapokban.
- Bezerédj István, bezerédi (1841–1901), a Győr vm. Lótenyésztési Bizottságának alelnöke, megyebizottsági tag, ménfői birtokos.
- Bobula János, id. (eredetileg Ján Nepomuk Bobula, 1844–1903) szlovák származású magyar építész, építészeti szakíró.
- Bodnár Zsigmond (1839–1907) irodalomtörténész, egyetemi tanár.
- Braunecker Ottó b. (1818–1880) pozsonyi származású hadnagy, m. kir. testőr.
- Bulyovszky Gyula (1827–1883) magyar ügyvéd, hírlapíró, a márciusi ifjak egyike.
- Czakó János (1821–1886) 1848/49-es tűzértiszt; gyógyszerész, a konstantinápolyi magyar egylet elnöke. Czakó Zsigmond drámaíró testvére.
- Czettel Gyula (1843–1919 körül) gyáros. Németországi, franciaországi és angliai tanulmányaiból visszatérve nagybátyja gyárát igazgatta, ő hozta Magyarországra az első könyomdai gyorsajtót.
- Csepreghy János (1844–1908) kereskedelmi tanácsos; ipartestületi elnök; műbútorasztalos, Csepreghy Ferenc író öccse.
- Cséry Lajos, cséri és szentlőrinczi (1821–1906) ogy. képviselő, fővárosi bizottsági tag, felesége Halász Ida (1830–1880).
- Dapsy Vilmos, de Dapsa (1810–1892) septemvir, ogy. képviselő.
- Demeter Títusz (?–1903) ügyvéd; városi bizottsági tag; árvaszéki főügyész.
- Egan, Edward (Ede) (1815–1880) Írországból jött Magyarországra. Magyarországi uradalmakban betöltött jószágigazgatói tevékenysége után 1865-ben megvásárolta a Vas megyei borostyánkői uradalmat Batthyány Gusztáv (1803–1883) hercegtől.
- Egger Sámuel, id. (1816–1891) aranyműves, műkereskedő, éremgyűjtő.
- Emich Gusztáv, id. (1814–1869) könyvkiadó, könyvkereskedő. 1867-ben kiadta a **Bécsi Képes Krónika Toldy Ferenc-féle díszkiadását, amit a párizsi világkiállításon aranyéremmel jutalmaztak.** (Gál 2008, 44., Konek 1867, 237.)
- Emich Gusztáv, ifj. (1843–1911) könyvkiadó, nyomdatörténeti és természetrajzi író, ogy. képviselő.
- Érczhegyi Ferenc (?–1892) udvari könyvkötő és Buda fő-lövész mestere.

- Esterházy Pál Mária, gr. galánthai (1805–1877) honvéd ezredes, cs. és kir. kamarás, v. b. t. t.
- Feleky Miklósné Munkácsi Flóra, eredeti nevén Gaidler Emília (1836–1906) színésznő, a Nemzeti Színház második nemzedékének tagja.
- Firczák Gyula (1836–1912) g. k. megyéspüspök.
- Fister Tibor József OSB (1808–1869) bencés szerzetes, gimn. tanár Esztergomban.
- Fleischer Gusztáv (1831–1902) vaskereskedő Kassán.
- Földváry Károly, földvári (1809–1883) 1848/49-es honvédezredes, az olaszországi magyar légio parancsnoka, kir. tanácsos. A kiegyezés után hazatért, s 1868 júniusában báró Eötvös József kultuszminister a ceglédi vallásalapítvány tisztartójává nevezte ki. Haláláig Cegléden élt.
- Fraknói Vilmos (1874-ig Frankl, 1843–1924) történetíró, váradi kanonok, c. püspök, a MTA titkára.
- Frankl Vilmos ld. Fraknói
- Fuchs Gusztáv (1816–1888) borkereskedő, a Fuchs Dohánygyár, az Első Magyar Szeszifinomító és a Franklin Irodalmi és Nyomdai Rt. alapító-tulajdonosa.
- Gerliczy Félix, b. aranyi és szentgerlistyei (1819–1895), cs. kir. kamarás.
- Gerliczy Félixné, szül. Kornis Lujza Annamária (1831–1912).
- Gerliczy Stefánia (1850–1926) és Gerliczy Irma (1853–1944), G. Félix és Kornis Lujza lányai.
- Giergl István (1831–1892 után), a Györgyi-Giergl művészcsalád tagja; első kir. szabadalmazott kártyagyáros Budapesten.
- Graefl József (Gräfl) (1813–1889) főispán, főbíró, ogy. képviselő. 1862-ben vette feleségül Győrffy Rozália bárónőt. Alapító tagja az 1868. december 1-jén alakult Szabolcs vármegyei Régészeti Egyletnek.
- Greguss Ágost (1825–1882) bölcséleti doktor, egyetemi tanár, esztéta, az MTA tagja, a Kisfaludy Társaság másodelnöke. Öccse Greguss Gyula (1829–1869) magyar természettudós, műfordító, a pesti evangélikus gimnázium igazgató-tanára, az MTA és a Kisfaludy Társaság tagja. Felesége Kemény Mária.
- Greguss Gyula (1829–1869) magyar természettudós, műfordító, a pesti evangélikus gimnázium igazgató-tanára, a MTA és a Kisfaludy Társaság tagja. 1848–49-ben honvédtüzér, Greguss Ágost öccse.
- Grell Gerő (?–1875 k.) mezőtárkányi plébános.
- Grisza Ágoston (1818–1884) ügyvéd; honvédszázados; újságíró; fordító. A szabadságharc után emigrált, 1854-ben Párizsban telepedett meg. **Az 1867. párisi világkiállításra ő készítette el francia nyelven a magyar kiállítás katalógusát és egyúttal Magyarország rövid leírását.** Az 1871. évi párisi komműn után visszatért Magyarországra.
- Gulácsy Kálmán (1841–?) vasútmérnök.
- Gyene Gusztáv, eketyukodi (1843?–1891) belügyminiszteri titkár.
- Győrffy Gyula, telekesi (1835–1885) ügyvéd, országgyűlési képviselő, lapszerkesztő.
- Hamar Leó (1829 k.–1884) fizikatanár, 1861–1866 között a Reáltanoda (ma Eötvös József Gimn.) természettan tanára. **Műszaki találmányai szerepeltek a párisi világkiállításon.**
- Harkányi Frigyes b. (1826–1919; 1867-ig Koppély) politikus. 1867–1870 között a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztériumban a Kereskedelmi és vámosztály vezetője.
- Hatzenberger Ferenc (1818?–1874) polgári paplan és matracgyártó, udvari ágyneműszállító, Budapest fővárosi közegészségi bizottmányi tagja.
- Hennel, Albert a párisi osztrák-magyar kereskedelmi kamara első alelnöke. 1907-ben felterjesztették a Ferenc József Rend lovagkeresztje kitüntetésre.
- Herfurth József (1820–1895) jogász; eperjesi líceumi tanár. Könyvtárát és értékes éremgyűjteményét a Kollégiumnak hagyta.
- Hindy Árpád (1843–1898) jogász, író, újságíró. Az országos magyar gazdasági egyesület **1867-ben a párisi világkiállításra a magyar országos bizottság titkárává választotta**, s ekkor közel egy évet töltött Párizsban, külföldi utazásairól szóló levelei *A Honban* és a gazdasági szaklapokban jelentek meg.
- Hollner Ervin min. tisztviselő, pusztatenki birtokos (Erdőtelek, Pusztatenk telep).

- Horvát Boldizsár (Horváth, 1822–1898) magyar író, költő, jogtudós, politikus, igazságügy-miniszter az Andrássy-kormányban (1867–1871). Az MTA és a Kisfaludy Társaság tagja.
- Horváth Ignác (1843–1881) gépészmérnök, egyetemi tanár; az MTA levelező tagja.
- Horváth Pius Sándor (1819–1901) veszprémi piarista tanár, lelkész, tankönyvíró, az 1848-49-es szabadságharcban tábori pap.
- Horváth-Tholdy Lajos, gr. széplaki, nagyszalontai és feketebátori (1834–1899) cs. és kir. kamarás, katonatiszt, ogy. képviselő.
- Hunfalvy János (1820–1888) a magyar tudományos földrajz megalapítója, az MTA tagja, 1866-tól a Műegyetem rendes tanára.
- Inkey Ádám (1830–1889) ogy. képviselő.
- Ipolyi Arnold (Stummer, 1823–1886) besztercebányai, majd nagyváradai püspök, valóságos belső titkos tanácsos, az MTA igazgató tagja, a Kisfaludy Társaság tagja, a magyar művészettörténet-kutatás egyik úttörője.
- Irányi Dániel (Halbschuh, 1822–1892) politikus. Az emigrációban, Párizsban újságíró.
- Ivánka Imre, draskóczy és jordánföldi (1818–1896) politikus, ogy. képviselő, történész, emlékirat író. 1848-as honvédezzredes, Baththyány Lajos miniszterelnök titkára.
- Jedlicska Pál (1844–1917) r. k. plébános, kanonok, egyházi író, helytörténész. 1866-ban szentelték pappá.
- Jedlik Ányos (1800–1895) magyar természettudós, feltaláló, bencés szerzetes.
- Jendrássik Jenő (1824–1891) orvos, fiziológus, biofizikus, a MTA tagja. 1860-tól haláláig a pesti tudományegyetemen az élettan nyilvános rendes tanára.
- Jeney Henrik 1858-ban pozsonyi kerületi 1. oszt. mérnök, 1867-ben Nagyszebenben (Sibiu, Románia), 1871-ben főmérnök, minisztériumi tisztviselő.
- Kanka Károly (1817–1910) orvosdoktor, szemész, kir. tanácsos.
- Karlovsky Irma Mária Malvinia (1852–1934), K. Zsigmond és Sorsich Malvina lánya, később ifj. Csapó Vilmos cs. kir. kamarás neje.
- Karlovsky Zsigmond, karlovai (?–1877) pesti nagykereskedő, a Pesti Hengermalom Társ. részvényese, műgyűjtő.
- Karlovsky Zsigmondné Sorsich Malvina (1834?–1916). (Gyászjelentése *VasUjs* 63. évf. 39. sz. 1916. szept. 24.)
- Kármán József (1825–1898) lelkész.
- Károlyi István, gr. nagykárolyi (1845–1907) ogy. képviselő, a Nemzeti Kaszinó és a Nemzeti Lovarda elnöke. 1866-ban a poroszországi magyar légio tagja.
- Kasza Dániel (1822–1873) Nagyenyeden természettan tanár, inspektor, rektorprofesszor.
- Kemény Gábor, magyargyerőmonostori b. (1830–1888) gazdaságpolitikus, publicista, a MTA levelező, majd tiszteleti tagja; országgyűlési képviselő, miniszter. Gazdaságpolitikusként, majd később miniszterként támogatta az országos mezőgazdasági, ipari és technikai kiállítások, bemutatók szervezését.
- Kemény Zsigmond, magyargyerőmonostori b. (1814–1875) magyar író, publicista, politikus.
- Kiss Zsigmond (1830–1911) ügyvéd, városi főügyész, kir. tanácsos. A szabadságharcban honvédként szolgált, később a Hadügyminisztérium vezérkari osztályánál mérnöksegéd.
- Klamarik János (1832–1898) matematika- és természettan tanár, gimn. igazgató, középiskolai oktatási államtitkár. 1861–1867 között Ipolyi Arnolddal közösen sokat tett a magyar nyelvű oktatás, és a magyar kultúra, szellemiség megerősítéséért, a pánszlávizmus semlegesítéséért a gimnáziumokban. Több oktatási egyesület tagja, a Magyar Paedagogiai Társaság alapító elnöke.
- Klapka György (1820–1892) honvédtábornok, helyettes hadügyminiszter, a komáromi vár védője 1849-ben. Tagja volt 1842-47 között a magyar királyi nemesi testőrségnek.
- Koch, Heinrich ifj. (1840–1889) és Szkalnitzky Antal tervezték az Állatkert állatházait. Az Állatkert alapító bizottságában Rómer is közreműködött.
- Konek Sándor (1819–1882) statisztikus, jogtudós, a MTA rendes tagja.

- Kossuth Ferenc (1841–1914) politikus, mérnök, miniszter, Kossuth Lajos idősebb fia.
- Kovács Zsigmond (1820–1887) teológiai doktor, veszprémi és pécsi püspök, a magyar királyné kancellárja. 1867-ben a királyi tábla prelátusa.
- Kölber Fülöp, ifj. pákai (1844–1906) kocsigyáros.
- Králik Lajos (1849–1913) jogász, jogi író. Pesten és Bécsben végzett jogi tanulmányok után 1874-től budapesti ügyvéd.
- Kubinyi Árpád, felső-kubini és nagyolaszi (1836–1892 után) cs. kir. kamarás, ogy. képviselő, 1867-ben Árva megye tb. főjegyzője.
- Kühn Rajmund (1828–1884) bencés, esztergomi gimnáziumi tanár 1852–1868 között. 1868-tól Győrött jószágkormányzó.
- Lassú Lajos (1834–1898) r. k. plébános, főgimn. tanár, 1865-től akad. hitszónok a pesti tudományegyetemen, 1867-től teol. dr.
- Laszcik Bernát Alajos (1838–1907) ciszterci perjel, 1863–72 között Pécssett gimnáziumi tanár.
- Laubhaimer Ferenc (1833–1888) teológiai doktor, pécsi apát-kanonok.
- Lauffer Vilmos (1822–1895) német származású magyar könyvkereskedő és kiadó. Felesége Giergl Emmanuelle (1832–?).
- Leövey Klára, lövői és lövőpetri (Löwey Lövei, 1821–1897) a magyar nőnevelés egyik úttörője, író, újságíró. A *Máramaros* című hetilapban a **párizsi viláckiállításról cikksorozata jelent meg**.
- Ligeti Antal (1823–1890) festőművész, tájképfestő. **A párizsi viláckiállítás lebonyolítására létrehozott Országos Kiállítási Bizottság szépművészeti szak bizottságnyi tagja**. 1868-ban a Nemzeti Múzeum képtára őrévé nevezték ki.
- Lippert József (1826–1902) építész. 1850-ben került kapcsolatba Ipolyi Arnoldddal, akivel Pozsony vm. műemléki fölmérésén dolgozott. Simor János (1857-től mint győri püspök, 1867-től mint esztergomi érsek) főépítészként, egyházművészeti tanácsadóként foglalkoztatta.
- Liszy Márton Lajos (1825–1885) ciszterci, főgimnáziumi tanár.
- Lotz Károly (1833–1904) festőművész, grafikus.
- Ludaics Miksa (1818–1897) ügyvéd, járásbíró. 1848-ban a Délvidéken nemzetőr. 1867-ben Pest megye ülnöke.
- Madarász Hermina, Szontagh Mátyás felesége (1829–1895), Madarász Viktor festő nővére.
- Madarász Viktor (1830–1917) festőművész, a hazai romantika egyik legjelentősebb alkotója. 1856-tól 1870-ig Párizsban élt. Szontagh Mátyásné Madarász Hermina öccse.
- Mailáth György, ifj. székhelyi (1818–1883) országbíró, a főrendiház elnöke, az MTA igazgató-tanácsának tb. tagja.
- Margó Tivadar (szerbül: Теодор Марко, görögül: Θεοδώρος Μάρκου) (1816–1896.) szerb származású orvos, honvédorvos, zoológus, egyetemi tanár, az MTA tagja.
- Máriássy Gábor, márkus- és batizfalvi (1807–1871) r. k. c. püspök.
- Marschalkó János (1818–1877) szobrász. Felesége, Giergl Hedvig (1830–1916) révén került rokonságba a Györgyi-Giergl családdal.
- Maszák Hugó (1895-től Szegedy-Maszák, 1831–1916) újságíró, grafikus. Elsősorban arcképeket festett, litográfiákat készített: sok fametszete jelent meg a *Vasárnapi Újság*ban. 1865-től az ogy.-i gyorsíródában is dolgozott, 1868-tól a főrendiház és a delegáció naplószerk.-je.
- Máttyus Arisztid (1839–1892) ügyvéd, 1867-ben Pest városi képviselő, 1869-től országgyűlési képviselő.
- Mednyánszky Ede, b. (1823–1895) a szabadságharcban parancsőrtsizt Görgey mellett, majd a feldunai seregben szolgál hadnagyként, később századosként. Felesége Szirmai Annamária, az ő gyermekük Mednyánszky László festő.
- Melczér Andor (1800–1873) hadmérnök, cs. kir. tábornagy, v. b. t. t., 1848-ban hadügyminisztériumi államtitkár, altábornagy, M. István bátyja,; az osztrák bárói rangot Melczér Andor/András nyerte 1866. október 4-én.
- Melczér István, kellemesi (1810–1896) az utolsó királyi személynök, főrendiházi tag, előszeretettel foglalkozott az archeológiával és a heraldikával.

- Mihályik Izidor dr. (1837–1901), a Vakok Intézetének igazgatója.
- Mikszó István, kismagyar (1835–1915) teológiai doktor, római katolikus plébános, kanonok, egyházi író, 1858 után főgimnáziumi tanár Nagyszombatban.
- Milassin Vilmos (1842–1906) író, műfordító; 1864-től Budapesten ügyvéd.
- Mitterdorfer Ferenc (1836 k.–1878) mérnök, építész, Budapest első rendes mérnöke.
- Modrovich Ignác, tergovetzi (1810–1895) cs. kir. asztalnok, Fejér vármegyei főjegyző és főlevéltárnok. 1848–49-es őrnagy. A szabadságharc leverése után nem vállalt közhivatalt. 1865-ben Fejér megye árvaszékének tárgyaló ülnöke. Neves műgyűjtő.
- Molnár János (1812–1903) plébános 1851–1869 között Jánoshalmán (Jankovác, Kalocsai Egyházmegye).
- Munkácsy Mihály (1844–1900) festőművész.
- Muslay Hugó Sándor Antal, boros-jenői (1815–1902), Nógrád vm. tb. főjegyzője, egy. képviselő.
- Nádossy Sándor, nádosi (Nádossy, 1811–1882) 1848-ban hadügyminisztériumi államtitkár, 1849 januárjában átállt a cs. kir. csapatokhoz, vezérőrnagy és méneskari felügyelő lesz.
- Nagy Lujza, György Jánosné, Farkas (1843–1911) színésznő, 1863-tól a Népszínház, 1874-től a Nemzeti Színház tagja. Nitter Ferenc (1800–1885) 1844-től haláláig az esztergomi Takarékpénztár igazgatója.
- Orbán Eugénia, O. Balázs nővére, Velits Károly felesége.
- Orczy Béla, b. orczi (1823–1917) országbíró; belügyminiszter; festőművész; főrend. 1865–1868 között az abonyi kerület országgyűlési képviselője.
- Orlai Petrich Soma (Petrics, 1822–1880) festőművész.
- Péczy Ferenc, id. (?–1882) a Magyar Földhitelintézet jogtanácsosa, háztulajdonos.
- Pompéry János (1819–1884) magyar író, újságíró, az MTA levelező tagja (1859).
- Pór Antal (1864-ig Bauer, 1834–1911) gimn. tanár, történet- és egyházi író, esztergomi apát-kanonok, MTT ig. tagja, az MTA r. tagja.
- Prónay Dezső, b. tótrónai és blatnicai (1848–1940) politikus, evangélikus egyházi vezető. Prónay Gábor és Podmaniczky Sarolta fia.
- Prónay Gáborné Podmaniczky Sarolta (Karolina) b. (1828–1875), Prónay Gábor (1812–1875) politikus felesége.
- Prónay Róza Gabriella (1850–1937), Prónay Gábor és Podmaniczky Sarolta lánya.
- Rakovszky Géza, nagyrákói és kelemenfalvi (1845–1911) országgyűlési képviselő, 1867-ben Trencsén megyében tb. aljegyző.
- Rakovszky István, nagyrákói és kelemenfalvi (1847–1910) politikus, az Állami Számvevőszék elnöke; R. Géza öccse; külföldre — Franciaországba, Németországba és Angliába — tett tanulmányutakat.
- Ráth György (1828–1905) jogi és művészettörténeti író, könyv- és régiséggyűjtő, táblai tanácselnök, jogász, főrendiházi tag. Testvére Ráth Károly (1838–1902) gyáros.
- Ráth Károly (1838–1902) gyáros, iparszervező, publicista, politikus, kir. tanácsos. Micsei Rudolfal 1862-ben szalmakalap gyárat alapítottak, több külföldi kiállításon szerepeltek.
- Rényi György (1849-ig Schreiner, 1829–1891) 1848/49-es honvéd százados, Párizsban csatlakozott az itt élő magyar emigránsokhoz, cikkeket írt; az olaszországi magyar légio tisztje, 1862-ig Ihász Dániel adjutánsa. A légio feloszlata után őrnagy az olasz királyi hadseregben. 1866-ban a poroszországi magyar légióban zászlóaljparancsnok. A kiegyezés után hazatért.
- Reptsik János (Repcsik, 1827–1910) honvéd tüzér, később bányahivatali gyakornok Kolozsvárott, majd gimn. tanár, tanfelügyelő.
- Révay Simon b. (1820–1880) besztercebányai földbirtokos, v.b.t.t., Túróc vm. főispánja.
- Rosenthal Móric Mózes (1805–1883) a Budapesti Királyi Orvosegyesület tagja.
- Samassa József (1828–1912) egyházjogi doktor, szepesi püspök, egri bíbornok-érsek, egyházi író, az MTA tagja. 1861–1868 között a pesti egyetem hittanára.
- Say Móric (1830–1885) kémikus, kir. tanácsos, a budapest-vidéki tankerület királyi főig., 1867-ben a kereskedelmi akadémia tanára.

Schulcz Ferenc (Schultz 1838–1870) építész.

Schulek Frigyes (1841–1919) építész. **1867-ben a párizsi világkiállításon nagy sikerrel szerepelt a regensburgi székesegyház felméréseiről készített rajzaival.**

Schvarcz Gyula (1839–1900) államtudományi író, történész, jogtörténész, művelődéspolitikus, egyetemi tanár, ogy. képviselő, az MTA tagja.

Serly Gusztáv (1831–1907) nemes, földbirtokos, Szatmár vm. főorvos. 1848. okt. 1. beáll a 28. (debreceni) honvédszázalóhoz. Őrmester, 1849. jún. 15. hadnagy alakulatánál az I. hadtestben. Világosnál teszi le a fegyvert. Később orvosi diplomát szerez.

Skrbensky-Hözistie Fülöp, b. (1789–1876) cs. kir. kamarás, titkos tanácsos.

Sponer Andor (1843–1917) jogi doktor, megyei árvaszéki elnök, ogy. képviselő. 1867 májusától Szepes megye törvényszéki jegyzője.

Steinacker Ödön (1839–1930) mérnök, iparkamarai titkár. 1858-tól a stuttgarti műegyetemen tanul, 1863–1866-ig mérnök Württembergben. Az osztrák-porosz háború kitörésekor Franciaországba ment s a párizsi „Conservatoire des arts et metiers” igazgatósági titkára lett.

Szabó Imre, bessenyői (1821–1901) ügyvéd; 1848/49-es honvédszázados, hétszemélynök, 1869-től a Kúria és a pesti kir. tábla bírása.

Szalavszky Gyula b. (1846–1936) ügyvéd, több uradalom rendes ügyésze, politikus, 1887 után több megye főispánja.

Szathmáry Károly, péterfalvi (1831–1891) író, tanár. „1862-től nagyenyedi tanár, **1867-ben a párisi világkiállítás pedagógiai és történelmi gyűjteményét tanulmányozta. A párizsi világkiállítás lebonyolítására létrehozott Országos Kiállítási Bizottság bizottsági tagja.**” (Szinnyei)

Széchenyi Béla, gr. sárvár-felsővidéki (1837–1918) magyar utazó, koronaőr, Széchenyi István és Seilern Crescence fia.

Szécsényi Jenő (1835–1914) Nemesmilitics (Kalocsa Egyházmegye) (szerbül: Svetozar Miletic/Светозар Милетић, horvátul: Lemeš, Szerbia, Vajdaság) plébánosa 1865–1888 között.

Szentiványi Károly (1802–1877) főispán; képviselőházi elnök; ogy. képviselő, a képviselőház elnöke (1856. december 20. – 1869. április 22.).

Szerlmei Miklós (Nicolaus Carl Liebe, 1802–1875) festőművész; grafikus; litográfus; feltaláló; utazó; író; 1848/49-es honvédezredes; mérnökkari tiszt; a magyar karikatúra műfajának megteremtője. A szabadságharc után Németországba, Franciaországba majd Londonba emigrált. (Az 1862-es londoni világkiállításon technikai találmányainak egész sorát mutatta be.)

Szilágyi Ferenc (1797–1876) történész, tanár, az MTA levelező tagja.

Szontagh Madarász Hermina ld. Madarász Hermina

Szontagh Mátyás, iglói (1820– 1878 után?) mérnök, pécsi gépgyáros, gőzmalom-tulajdonos. 1843-ban szerzett mérnöki oklevelet a pesti egyetemen.

Szögyény-Marich László, ifj. gr. magyar-szögyéni és szolgálgyházi (1840–1916) császári és királyi kamarás, belső titkos tanácsos, külügyminisztériumi osztályfőnök, miniszter, diplomata, az MTA igazgatósági tagja. 1867-ben Fejér vármegyei főjegyző.

Teleki Domokos, id. gr. széki (1810–1876) a főrendiház örökös tagja, az Erdélyi Református Egyház főgondnoka, a MTA vezetőségi tagja, ogy. képviselő.

Teleki Miklós, gr. széki (1804–1884) cs. kir. kamarás, udvari tanácsos.

Telepy Károly (1828– 1906) festőművész, grafikus.

Télfy Iván (1847-ig Zima, 1867-ig Télfy János) (1816–1898) nyelvész, egyetemi rendes tanár, az MTA levelező tagja. Görög és sémi nyelvekből doktorált, több görög nyelvészeti munkája jelent meg már 1864–1867 között is.

Ternyei (Eiber) Ferenc a1860–1896 között a Reáltanoda (ma Eötvös József Gimn.) mértani rajz és ábrázoló geometria tanára.

Than Károly Antal, apáthi (1834–1908) kémikus, egyetemi tanár, az MTA tagja; kir. tanácsos, főrendiházi tag. A párizsi világkiállításon kiállító Than Mór (1828–1899) festőművész öccse.

Than Mór (1828–1899) festőművész, **kiállító a párizsi világkiállításon.**

- Timár Elek (1817 k.–1879) ügyvéd.
- Tisza Lajos (1832–1898) politikus, ogy. képviselő, Bihar vármegyei főispán (1867), miniszter.
- Tomcsányi János, tomcsini (1841–1897) plébános, Adán, Kecelen káplán, 1867-ben Párizsban, 1869-ben Rómában járt.
- Torma Károly (1829–1897) Külső-Szolnoki főispán, régész, egyetemi tanár, ogy. képviselő, az MTA r. tagja, az Archaeologiai Bizottság titkára. Felesége Makray Berta.
- Tormay Károly (Krenmüller, 1804–1871) orvos. 1848 nyaratól honvédorvos, a Hadügyminisztériumban a tábori kórházak szervezője. 1867-ben Pest város főorvosa, a helytartóság tanácsosa, majd 1867–1871-ben a Rókus Kórház igazgatója.
- Török József, ébenfalvi (1824–1899) gyógyszerész, természettudós, az első magyar orvosi kozmetikai szakkönyvet és az első balneológiai szakmunkát írta meg. 1848-ban Párizsba ment gyógyszerészetet tanulni, a Párisi ipartárlatról [1855. évi párizsi vilákiállítás] cikkei jelentek meg.
- Vállyi János, nagykeri (1826–1896) a tiszántúli ref. egyházkerület főgondnoka, főrend, birtokos, ogy. képviselő. Felesége Uray Ilona (1838–1909).
- Vay Lajos, b. vajai (1803–1888), Borsod vármegye többszörös főispánja.
- Velits Károly, lászlófalvi (?–1882) honvéd százados. A szabadságharc után Törökországba emigrált, letelepedett, exportcéget és gyógyszerertárt alapított, 1862-ben költözött haza. Felesége Orbán Eugénia.
- Velits Lajos József, lászlófalvi (1832–1888) 1848/49-es honvéd, mérnök, V. Károly öccse.
- Verebély László, verebélyi (1841–1922) orvos-sebészdoktor, szülész, magántanár, 1867-ben tanársegéd a pesti egyetemen.
- Vidats István (Vidacs, 1802–1883) gyártulajdonos, az első magyar mezőgazdasági gépműhely és -gyár alapítója.
- Vidats János (Vidacs, 1826–1873) mezőgazdasági gépgyáros, Vidats István fia. 1848. márc. 15-én Jókai, Petőfi és Vasvári környezetében harcolt a sajtószabadságért. A szabadságharc bukása után elfogták és 1851. dec.-ben kötél általi halálra ítélték, ezt kegyelemből több évi várfogságra változtatták át. Kiszabadulása után Abonyban gazdálkodott. 1858–1873 között az apja által alapított mezőgazdasági gépgyár vezetője. 1861-től haláláig ogy.-i képviselő.
- Vochler Alajos (1824–1890?) r. k. plébános, jogtanár és hitszónok. 1866-ig egri lyceumi tanár, majd kömlei, utána solymosi plébános.
- Voyta Adolf (1834–1923) pápai építőmester.
- Wagner László, zólyomi (Wágner, 1841–1888) bölcséleti doktor, mezőgazda, műegyetemi tanár, mezőgazdasági szakíró, folyóirat-szerkesztő. **1867 tavaszán a párizsi nemzetközi vilákiállításhoz Magyarország részéről csoportbiztosi minőségben küldték ki.** 1867–1868-ban a párizsi vilákiállítás alkalmából Champagne vidékén a pezsgőgyártást tanulmányozta.
- Weinberger Albert (1833?–1896) ügyvéd; bank-vezérigazgató, elhunyt Ungváron.
- Zichy Jenő, gr. zicsi és vázsonykői (1837–1903) magyar szakíró, politikus, ogy. képviselő, Ázsia-kutató, az MTA tiszteleti tagja.
- Zsigmondy Vilmos (1821–1888) bányamérnök, az MTA r. tagja.

JEGYZETEK

- ¹ A határidőnaplóban, az Agenda 15–56. lapjain vezetett napi feljegyzéseket közli Csécs 2015.
- ² XXII–XIV. számú úti jegyzőkönyvei tartalmazza a párizsi följegyzéseket, illetve XLVI. számú úti jegyzőkönyvében mutatotta meg „Párisi világtárlat”, ill. „Párisi utam” tárgyszóval az említett három füzetet. Lásd http://romer2015.hu/?page_id=40
- ³ Székely 2012, 59–67. Az általam eddig ismert egyik legalaposabb, levéltári anyagon nyugvó feldolgozás, az első önálló magyar bemutatkozásként ismerteti az 1867-es párizsi világhiállítását. Lásd még Gál 2008; Farkas 2012.
- ⁴ Pl.: „A kiállítási magyar bizottság a közönség iránti figyelemből ezen két magyar termet költségesen lefényképezteté, s lapunknak közzététel végett megküldé. Mi azonban lapunk számára azon egyszerű okból nem készítettünk róluk metszvényeket, mert látva e termék minden csin és izlés nélküli díszítését és berendezését, nem akarjuk *szegénységünk s önállatlanságunk bizonyítványait* megörökíteni akkor, midőn a civilizációtól messzeeső Kelet-Ázsia, a rothadozó Törökország s a barbár Afrika országai is ezerszeresen méltóbban, több izléssel és fényesebben léptek föl nálunknál a népek iparversenyében.” (Térey Pál, a magyar országos kiállítási biztos Párisban. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 46. szám, 1867. november 14. [721.])
- „A régészeti tárgyak leginkább voltak gyámság alá véve, mivel Rómer Flóris és Henszlmán urak, mint a muzeumi tárgyak mellé kinevezett örök, többnyire ott valának találhatóak (...) az ausztriai rész osztályában vannak, hasonlóan a föntebbiekkel, felállítva, tehát a nagy közönség úgy lép oda, mint oszt-rák tárlatba.” (Lövey 1867. 3. rész [2.]
- ⁵ Csécs 2015, 359–360.
- ⁶ Térey Pál, a magyar országos kiállítási biztos Párisban. *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 46. szám, 1867. november 14. 722.
- ⁷ De Gerandoné 1868, 518.
- ⁸ De Gerandoné 1868, 520–524.
- ⁹ Rómer csak 1869. július 1-jétől volt a Magyar Nemzeti Múzeum Érem- és Régiségtárának a kinevezett őre.
- ¹⁰ Arányaiban több helyet ad a régészeti kiállítás leírásának (524–533. p.), mint a gazdasági résznek (520–524. p.), még a magyar étteremmel és a cigányzenészekkel is közel öt oldalon foglalkozik (534–539. p.). Köszönet Törő Csabánénak a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Olvasószolgálatán!
- ¹¹ Agenda 24. lap, recto. Erről a Vasárnapi Ujság híre: ** (*Kossuth Lajos*,) Ihász Dániel ezredes kíséretében néhány néhány nap óta Parisban mulat, szorgalmasan látogatja a világtárlatot, s öt-határa hoszszat jár fel s alá a nélkül, hogy elfáradna. Jelenléte nem egy jelenetre adott már alkalmat. Így többi között egy angol, ki jegyeket nyomtat, Kossuthot kérvén, adná ide a maga jegyét is, mikor a rajta levő nevet megpillantá, bámulva reá tekintett, s csakhamar lenyomván a jegyet, ezt a volt kormányzónak átnyujtá, s midőn ez fizetni akart, a munkás a pénzt elfogadni vonakodott, azt mondván: Öntől, uram nem fogadok el pénzt. *VasUjs* 1867. 14. évf. 21. szám, május 26. 262. <http://epa.oszk.hu/00000/00030/00690/pdf/00690.pdf>
- ¹² Szilágyi Virgil szállását följegyzí a XXIII. jegyzőkönyv 191. oldalán (*Szilágyi Virgil*. vini Kellene[?]), együtt egy Bruckner nevű látogatóéval (*Bruckner*. Hôtel Bergeron / II. Rue du 29 Juillet en face des Tuileries).
- ¹³ Csécs 2015, 358. Párizsi tudósítás sorozatában írja: „»A magyarok Párisban«, méltó jelszó jelenleg, midőn mintegy 200 lelkes hazafi forog a világ fővárosában, hogy a földgömb nemzetei dicsőségét bámulja, saját szegénységünkön bánkódják és piruljon.” (Rómer Flóris: Párisi levelek II. *Pesti Napló* 18. évf. 196-5204. sz. 1867. aug. 27. [2].)
- ¹⁴ Leginkább a neves külföldi szakmai látogatók, mint Mandelgren svéd biztos (többször is), Adrien de Longpérier, F. de Salcedy, Arnold Morel Fatio, E. Hucher, Trischbach szövetrojzoló, M. R. H. Soden-Smith, J. W. Appell, Mortillet, Falke, a bécsi császári múzeum egyik főőre, Chabrouillet; illetve prominens politikusok szerepelnek, mint Kossuth Lajos, Vukovics Sebő, a Szemere-kormány igazságügyminisztere, Mária [Henrietta, Habsburg-Lotharingiai] belga királyné, Wasa herceg, Etienne Potocki, Piesèrequè de Poitiers, Habsburg-Lotharingiai Ferenc gr., Bismarck és Mathilde hercegnő, Belcredi miniszter, Zichy Edmund gr. (a VIII. osztály bizottsági elnöke), Wenckheim Frigyes gr. stb.

A magyar látogatók közül név szerint említettek: Inkey Ádám, Lietzenmayer, Benczur, Strossmayer, Kovács Mihály festő a nejevel, Dudik, Marek Ferenc vasúti főtiszt, Bükk úr Tótiból, Mayer Erneszt, Rómer pozsonyi tanítványa, Türr tábornok a nejevel, Vermes úr Bácskából, Schultz Ferenc Pécsről, Szarvady úr (több magyar lap párizsi tudósítója). (Csécs 2015, 358–363. és a vonatkozó lábjegyzetek) Később is szerepelnek a Naplóban látogatók, olyanok is, akik nem írták alá a Vendégkönyvet. Itt az utóbbiak közül csak a magyar látogatókat sorolom fel: Brucknerné (Bruckner nevű látogató a XXIII. jzk-ben is szerepel); Ludvig és Czakó család, Jónásné. Látogatóban lévő családtagjait (sógorát, annak nővérét, sógornőjét) csak a Naplóban említi.

- ¹⁵ A *Vasárnapi Ujság* tudósítója gyakorlati tanácsokat ad az étkezéssel, a társaskocsik (omnibus) használatával kapcsolatban, néhány látnivalót is megemlít, illetve Gray Vilmos és Kiss János nevét, akik idegenvezetést is vállalnak. Jelzi, hogy a magyar és osztrák lapokat a Magyar Egyetel kávéházában el lehet olvasni, ill. a Luxemburg palota tőszomszédságában vagy a Passage de l'opéra-ban meg is lehet vásárolni. Sz. D.: A Párisba utazóknak. *Vasárnapi Ujság* 14. évf. 14. szám 1867. ápr. 7. 163. <http://epa.oszk.hu/00000/00030/00683/pdf/00683.pdf>
Lásd még Karl Baedeker: *Paris and its Environs*. 1872. <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=hvd.hnnyb9;view=1up;seq=17> (2017-04-21)
- ¹⁶ RFM Helytörténeti Gyűjtemény, Iszn., még két vendégkönyv található a gyűjteményben, 1865. június 11-től 1871. április 4-ig, ill. 1871. Pünkösöd vasárnap nyitott, mely 1874. augusztus 24-én zárult.
- ¹⁷ Lövey 1867, 1. közl. [2].
- ¹⁸ 1867. november 14. 722.
- ¹⁹ Győri Egyházmegyei Kincstár és Könyvtár, Rómer Flóris levelei Ebenhöch Ferencnek MS II. 10., 30. levél.
- ²⁰ Székely Bertalan, Than Mór, Schwindt Mór, Benczur Gyula, Ujházy Ferenc, Rákosi Nándor, Joanovits Katalin, Kratzmann Gusztáv, Boutibon bécsi festő, Horovitz Lipót. (Keleti 1867, *Exposants* 1867, [1])
- ²¹ A magyar kiállítók között is van több Zichy: Zichy Ferenc (1811–1900) Diószeg, Zichy Henrik (1812–1892) Sopron, Zichy-Ferraris Emmanuel (Manó 1808–1877) Nagyszőlős (ma Somlósőlős). (*Exposants* 1867, 20.)
- ²² Az idegen nyelvű forrásokhoz a Heidelbergi Egyetem könyvtárának digitalizált tematikus adatbázisa nyújtott még nagy segítséget. http://www.ub.uni-heidelberg.de/helios/fachinfo/www/kunst/diigit/weltausstellungen/1867_Paris.html
- ²³ Herencsvölgy, ma Hriňová (Szlovákia).
- ²⁴ Schulek Friggyessel és Steindl Imrével az 1862-ben alapított Wiener Bauhütte, a bécsi akadémia önképzőkörének alapítói-hallgatói. (Sisa 1996, 171.) Schulek aláírását lásd alább.
- ²⁵ Péchy János, ujfalusi (1815?–1868) ügyvéd; ref. egyházi főgondnok; banki igazgató-tanácsos?
- ²⁶ *Magyarországnak kellemes országnak kell lennie, a fiainak szeméből áradó holdfényből, örömeikből és szívükből ítélve.* (Köszönöm a fordítást Lőrincz Balázs Bendegúznak.)
- ²⁷ *Magyarország[nak] gyönyörű ország[nak kell lennie] a fiairól ítélve is. Ezek/Akik a szellem és a szív embeinek tűnnek.* (Köszönöm a német szöveg átirásában nyújtott segítséget S. Németh Katalinnak és Stefan Wagnernek.)
- ²⁸ Fleischer Gusztáv (1831–1902) vaskereskedő Kassán. (Csíki Tamás: Városiasodás és önszerveződés. Egyesületek Kassán a 19. század második felében. *Korall*, 15. évf. 56. szám, 2014. 186. p. 57. láb. http://epa.oszk.hu/00400/00414/00047/pdf/EPA00414_korall_56_171_193.pdf; Pallas; Mihóková, Mária [Zost.]: *Slovník košických osobností 1848-1918*. Košice, Štátna vedecká knižnica, 1995. http://www.kosice.sk/clanok.php?file=history_rozalia_fleisch.htm) (2017-04-20)
- ²⁹ Simonyi Ernő, simonyi és varsányi (1821–1882) szolgabíró; országgyűlési képviselő; történétíró?
- ³⁰ Rómer és Storno herpályi templomromnál végzett kutatásairól lásd: Módy György: Berettyóújfalu és környéke a XIII. századtól a török hódoltság koráig. In: *Berettyóújfalu története*. Szerk. Varga Gyula, Berettyóújfalu, 1983, 90–93.; Módy György: A herpályi templomromnál végzett régészeti kutatás és helyreállítás (1972–1975). In: *Historia et ars. Módy György válogatott tanulmányai* (A Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Közleményei 59.) Debrecen, 2006. 237–280. Rómerre lásd 239–241.
- ³¹ Fényes Ilona, csokaji (1851–1877)? (Előbbi leánya? Születési helye Berettyóújfalu, melynek része Herpálypuszta.)
- ³² Kern István (?–1891) fővárosi bizottsági tag?

- ³³ 1867-ben Emich Gusztáv adta ki a Bécsi Képes Krónika Toldy Ferenc-féle díszkiadását, amit a párizsi világiállítás aranyéremmel jutalmaztak. (Gál 2008, 44.) Más forrás szerint Emichék ezüstéremmel kaptak kiállított munkáikért. (Konek 1867, 237.) Rómer Napló-beli feljegyzéséből úgy tűnik, Emich könyve a kiállításra május 23-án, postán, Rómer közreműködésével juthatott ki. (Csécs 2015, 359.)
- ³⁴ Liedemann Hugó (1842?–1872) vasúti főmérnök?
- ³⁵ Kisjenő (románul: Chişineu-Criş) város Arad megyében.
- ³⁶ Lásd még Csécs 2015, 364, 386.
- ³⁷ Wagner Géza, zólyomi (1843–1920) ügyvéd; udvari tanácsos?
- ³⁸ Kiss Pál ref. lelkész? (Gulyás)
- ³⁹ Vutsák János nagykereskedő, a Szentesi Takarékpénztár első igazgatója? http://www.szentesimozaik.hu/2004/exkluziv/2004-08-29_szentesi-takarek-vutsak-500px.jpg (2017-07-19)
- ⁴⁰ Gábor József, nagyszegi (1830–1900) szőlész; vincellérképezde-igazgató? (Szüil. Felsőbányán.)
- ⁴¹ Felsőbánya (Baia Sprie, Románia, Máramaros megye).
- ⁴² Kackó (Câţcău, Románia) kisközség Szolnok-Doboka vármegye dési járásában.
- ⁴³ Simon József (1807–1883) ref. lelkész, utazó?
- ⁴⁴ Iglói rézkohóban kohogondnok, majd igazgató 1879-ben? (Lásd *Magyar Bánya-kalauz*, 1. évf. 1881, Bécs http://epa.oszk.hu/02000/02000/00001/pdf/EPA02000_magyar_banya-kalauz_1881.pdf 2017-04-20).
- ⁴⁵ Bányafy Nándor nevű tagja a Buda-pesti honvédegyeletnek 1868-ban, aki az 1848-49-es szabadságharcban őrnagyként szolgált? In: Mikár Zsigmond: *Honvéd schematismus, vagy is az 1848/9-ki honvédseregből 1868-ban még életben volt főtiszteknek névkönyve*. Kiad. Bakó Farkas, Pesten, 1869, 22-23. <http://www.szabarchiv.hu/drupal/sites/default/files/Honv%C3%A9d%20schematismus.pdf> (2017-04-20)
- ⁴⁶ Simó Lajos, farcsadi (1834–1909) közéletmezési felügyelő; országgyűlési képviselő? (Simó Ferenc, solymosi és farczádi (1807–1846) Belső-Szolnok m. főjegyzőjének, és a következő aláírónak, özv. Simó Ferencné, sz. Bóér Annának a fia? (Nagy Iván)
- ⁴⁷ Karlovsky Zsigmond felesége Sorsich Malvina (1834?–1916) Arcképüket Györgyi (Giergl) Alajos festette meg. (Bakay 1938)
- ⁴⁸ Lányuk, Karlovsky Irma Mária Malvinia (1852–1934).
- ⁴⁹ Szuper Lajos orvos? Sz. L. is részt vett a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1866-os pozsonyi nagygyűlésén, melynek kiadványát Rómer szerkesztette. Lásd: Dr. Szuper Lajos indítványa honi fürdőink felvirágztatása tárgyában. In: *A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1965. Augusztus 28-tól September 2-ig Pozsonyban tartott XI. nagygyűlésének történeti vázlatja és munkálatai*. Szerk. Kanka Károly és Rómer Flóris. Pozsony, 1866. 54–55.; Szuper Lajos: *A keszthelyi hévvíz*. Uo. 209–213.
- ⁵⁰ Paradeyzer Lajos (Paradeiser, Paradeyser 1848 k.–1896), a borossebesi járás egykori főszolgabírója?
- ⁵¹ Mendl István (1834–1906) magánzó, birtokos? Igazgatósági tagja több részvénytársaságnak (pl. Első Magyar Részvény Serfőzde (Dreher), a Schlick féle Vasöntöde és Gépgyár Rt, az Erste Ungarische Actien Bierbrauerei cég), választmányi tagja az Első Magyar Biztosító Társaságnak.
- ⁵² Pongrácz István Fidél, gr. szentmiklósi és óvári (Buda 1828–Vágújhely 1879) cs. kir. kamarás? vagy Pongrácz István (Felsőtúr 1821–Esztergom, 1900) cs. kir. kamarás, Nagysándor József táborkari főnöke, császári és királyi táborknok? A 82. osztályban az **aranyérmes tokaji bort kiállító** „Comte Étienne Pongracz – Pest. – Grands vins de Tokay – Autriche”-nál az Újvilág utca 8. címet is említik. (*L'Exposition Universelle de 1867 Illustrée*, 1867, 25. szám, július 29. 399. és *Exposants* 1867, 20. — Az osztályokat a továbbiakban lásd *Exposants* 1867.)
- ⁵³ Kertész Tódor (?–1921) játékkereskedő? (Lásd: „A Babatündérhez” *A budapesti játékkereskedelem története*. MKVM, Budapest, 2009. főként 57–58.)
- ⁵⁴ Leövey Klára a *Máramaros* című hetilapban a **párizsi világiállításról cikksorozattal jelentkezik**. (Lásd az irodalomjegyzéket.)
- ⁵⁵ Dr. Ágay Adolf (Porzó) felesége. Férfját lásd alább!
- ⁵⁶ Mándy Péter, mándi (1784–1873) földbirtokos; alispán, vagy hasonló nevű fia?
- ⁵⁷ Sárközy Gyula, nádasi (?–1898) megyebizottsági tag Jánosiból (Rimajánosi, *Rimavské Janovce*)?

- ⁵⁸ Segesváry Jenő, segesvári, földbirtokos, később a Pest vm. törvényhatósági bizottságának tagja?
- ⁵⁹ Saly Gábor, salfai és meszlai (?–1879) levéltári tiszt?
- ⁶⁰ 1861-ben a nyomdászlegények által létrehozott árszabály bizottságnak van ilyen nevű tagja, akik közül néhányan 1862-ben „Első magyar egyesületi könyvnyomda” cég alatt egy nyomdát nyitottak Budapesten, mely rövid ideig működött. Lásd: Novitzky N. László: *Egyesült erővel. A magyar könyvnyomdászok ötvenévi szakszervezeti tevékenységének története*. Világosság Könyvnyomda Rt., Budapest [1912]. <http://mek.oszk.hu/12400/12423/12423.htm>
- ⁶¹ 1874-ben van ilyen nevű orosházi birtokos Aranyadhalmon. Lásd Herczeg Mihály: *Az Orosháza környéki tanyavilág az 1869. és az 1888. évi katonai térképfelvételeken*. In: *Tanulmányok a kétszázötven éves Orosháza és vidéke történetéről* (A Békés Megyei Múzeumok Közleményei 19.) Orosháza, 1995. 176.
- ⁶² Végh István, verebi (1844–1924) és testvére ifj. Végh János (1845–1918) kúriai bíró; zeneszerző?
- ⁶³ Lovrich Gyula bányaorvos.
- ⁶⁴ Heinlein János taliándörögdi származású asztaloslegény honlevele 1862-ben: <https://archives.hungaricana.hu/hu/lear/ZAMLJegyzokonyvek/39685/print/>
- ⁶⁵ Schvarcz Gyula bölcséleti doktor anyja. (Férje főhadnagy volt a Dom Miguel ezredben, megh. 1841-ben.)
- ⁶⁶ „II. 617. Strohoffer István, 22 éves, született Pestben, Magyarországon, mostohaatyja Diescher János építőmester, építészet, 1848 máj. 15., 1850 júl. 3. megkapja a matrikelt bizonyítvánnyal,” <http://www.mke.hu/lyka/11/178-188-akademia.htm>
- ⁶⁷ Kornis Zsigmond gr. (1824–1854) özvegye, Györfy Berta (1828–1898)?
- ⁶⁸ Vay Lajos, b. vajai (1803–1888), Borsod vármegye többszörös főispánja, Vay Ilona (1841–1929) apja.
- ⁶⁹ Erreth János (1846–1915), a pécsi ügyvédi kamara titkára majd elnöke; Pécs egy. képviselője, főispán?
- ⁷⁰ Mayer Nándor Ferdinánd (1829–1894) rk. plébános? (Szinyei)
- ⁷¹ Hamar Leó (1829 k.–1884) fizikatanár, műszaki találmányai szerepeltek a párizsi világkiállításon, az országonként összeállított, és kiadott francia nyelvű katalógusban: többek között a diamagnetikus berendezés és a távíróhoz készült billentyűs készülék: <http://www.omikk.bme.hu/lev%C3%A9lt%C3%A1r/51-a-h%C3%B3nap-dokumentuma-lev%C3%A9lt%C3%A1r/1297-a-honap-dokumentuma-2017-februar.html>
- ⁷² Milassin Vilmos (1842–1906) műfordító; 1864-től Budapesten ügyvéd; író. „Beutazta egész Európát többszörösen...” (Szinyei)
- ⁷³ Preyszler György Pest városi törvényszéki aljegyző?
- ⁷⁴ Lásd még Csécs 2015, 366, 387. A Naplóban az aláírása aug. 19-nél szerepel.
- ⁷⁵ A Naplóban az aláírása aug. 19-nél szerepel.
- ⁷⁶ *Schematismus Almae Provinciae SS. Salvatoris Ordinis Minorum S. P. Francisci, strictioris observantiae*. Agrie, 1887. 11. <http://archivum.ferencesek.hu/letoltes/schem/Salv.1887.Schem.pdf>
- ⁷⁷ „1867-ben a párisi világkiállítás pedagógiai és történelmi gyűjteményét tanulmányozta. A párisi világkiállítás lebonyolítására létrehozott Országos Kiállítási Bizottság bizottmányi tagja.” (Szinyei, <http://mek.oszk.hu/03600/03630/html/sz/sz25780.htm>)
- ⁷⁸ Gátsy Imréné mezőpeterdi özv. pazonyi Elek Anna gyászjelentése *VasÚjs* 28. évf. 42. sz. 1881. okt. 16. 672. <http://epa.oszk.hu/00000/00030/01441/pdf/01441.pdf> (2017-07-19)
- ⁷⁹ Elek Mihály (1843–1895), id. Elek Mihály és Vay Eszter fia?
- ⁸⁰ Elek Máttyás az *Exposants 1867*-ben nem szerepel.
- ⁸¹ Rajcsányi Albert magánzó, 1882-ben az aradi „Széchenyi” szabadkőműves páholy tagja? (Berényi Zsuzsanna Ágnes: Aradi szabadkőműves páholyok tagnévsorai a dualizmus korából (Szabadkőműves páholynévsorok Kelet-Magyarországból II.) *Acta Siculica* 2007, 455–466.)
- ⁸² Elekné Csorna Mária 1861. aug. 12-én özvegyült meg. A kapcsolata Rómerrel a tiszaszőlősi kincs felfedezése. Lásd: Makkay János: *A tiszaszőlősi kincs. Nyomozás egy rézkori fejedelem ügyében*. Gondolat, Budapest 1985. http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Tiszaszolos/pages/Tiszaszolosi_kincs/003_felfedezes.htm
- ⁸³ Zichy Béla, gr. zichi és vásonkeői (1851–1928)?
- ⁸⁴ Beretvás Endre (1838–1902) karácsondi, tóalmási és kisvárdai földbirtokos, cs. kir. kamarás?
- ⁸⁵ Zichy Vilmos, gr. zichi és vásonkeői (1840–1875)? (Z. Miklós gyermeke, első unokatestvére Bélának és Ilonának.)

- ⁸⁶ Erhardt Imre (1822–1912) (Győr)-révfallui áldozópap? (Az ő adakozásából épült fel a révfallui temetőben a ravatalozó kápolna, itt helyezték örök nyugalomra. <http://revfallu.freewb.hu/neves-revfalluiak/>)
- ⁸⁷ Az 1867 tavaszán megalakult Nyitra Vármegyei Honvédegylet elnöke Jánoky Viktor hadnagy.
- ⁸⁸ Szatócs Nyitrabajnán? https://library.hungaricana.hu/hu/view/FszekCimNev_Tarak_25_023/?pg=1705&layout=s&query=Jelinek%20Ign%C3%A1cz (2017-04-20)
- ⁸⁹ Kovács József dr. (?–?) **Kiállító volt a 11. osztályban.** (*Exposants* 1867, 4.)
- ⁹⁰ Valentiny János (1842–1902) festőművész? Ekkor Párizsban tanul, 1868-ban tér vissza Nádasladányba.
- ⁹¹ Zichy Jánosné Kray Irma Borbála (1830–1913), Béla és Ilona anyja.
- ⁹² Lásd Zichy Béla testvére, Zichy Ilona (1849–1873)?
- ⁹³ **Útjáról lásd 3 részes, alapos beszámolóját A Magyar Mérnök-Egyesület Közlönyében:** Pilch 1867–1868. Ugyancsak a Mérnök-egylet részéről utazott Gulácsy Kálmán (lásd aug. 7-nél). A világkiállításra utazó tagokat a május 20-i egyleti ülésen választották ki: „(A magyar mérnökegylet) vasárnap kedélyes lakomával nyitotta meg gyülekezéseinek sorozatát, másnap reggel pedig közgyűlésre gyűlt össze a Közteleken. (...) Aztán a párisi világkiállításra küldendő tagok választásáról intézkedett...” „Parisba következő tagok küldetnek: Gulácsy Kálmán, Pilch Ág[oston], Tóth Kálm[án], Benkó Károly” (*VasUjs* 14. évf. 21. sz. május 26. 261. Melléklet a Vasárnapi Ujság 21-ik számához 1867.; a közgyűlés beharangozója *VasUjs* 14. évf. 18. szám, 1867. május 5. 219.) Az 1867. szeptember 1-jei ülésen 4. pontként felolvastattott „Benkó Károly építész, Pilch Ágoston gépész-mérnök, s Tóth Kálmán mérnök levele, melyben visszatértüket jelentik a párisi világtárlatról, s tudományos tapasztalataik kimerítő leírását ígérik.” (*A Magyar Mérnök-Egyesület Közlönye* 1867. 1. évf. 2. füzet, 165.) Gulácsy Kálmán az 1867. október 6-i választmányi ülésen olvasta fel kivonatolt jelentésének egy részét. Felszólítottak a világtárlaton résztvevők részletes jelentésük elkészítésére. „Addig is, míg a választmány ezeket a közmunka- és közlekedési ministeriumhoz fölterjeszhetné, a kiküldöttek visszaérkezéséről rövid jelentés fog tétetni.” (*A Magyar Mérnök-Egyesület Közlönye* 1867. 1. évf. 3. füzet, 261.) Rómer Vendégeknyvében Tóth Kálmán és Benkó Károly nem szerepel, de utóbbi beszámolóját lásd Benkó 1867–1868.
- ⁹⁴ Králik Lajos (1849–1913) jogász, jogi író <http://mek.oszk.hu/09500/09536/html/0011/18.html> http://www.federatio.org/mi_bibl/Kajlos_Bohm_I.pdf Rokona a **kiállítók között szereplő Králik Sámuel** (1815 k.–1886) pesti órásnak? (*Exposants* 1867, 5–6. a 23. osztályban.)
- ⁹⁵ Csepreghy János „...vándor-tanulmányútat tett Pestre, Bécsbe, Münchenbe, honnan 1867-ben hazajött. Ugyanazon év augusztus havában a pesti polgárok körében alakult bizottság, a közkiállítás tanulmányozása céljából, kiküldötte Párisba...” (Borovszky: *Magyarország vármegyéi és városai. Hont vármegye és Selmeczbánya*. 1906. Lásd még Szinnyei, Gulyás, *Magyar Művészeti Lexikon*)
- ⁹⁶ Munkások Tanulását Támogató Bizottság székhelye. (Köszönöm a fordításban Pápai Emese segítségét!)
- ⁹⁷ Czettel Gyula nagybátyja, a **világkiállításán kiállító Posner Károly Lajos** (7. és 26. osztály – *Exposants* 1867, 3; 6.) üzletében töltötte inasidejét. Németországi, franciaországi és angliai tanulmányaiból visszatérve nagybátyja gyárigazgatójává nevezte ki. Ő hozta Magyarországba az első könyomdai gyorsajátót. (Nyomdászati Lexikon <http://mek.oszk.hu/09100/09152/09152.htm#3>)
- ⁹⁸ Daróczy Zsigmond (1801–1868) püspöki helynök, 1859–1869 között a pécsi székeskáptalan olvasókanokja és testvére, Daróczy István (1810–1884) paksi aljárásbíró lehet? Vagy D. István fia, az 1845-ben született ifj. D. István és unokatestvére, az 1846-ban született Zsigmond? (Kempelen)
- ⁹⁹ Teleki Klementina (1827–1894), id. Teleki Domokos felesége.
- ¹⁰⁰ Teleki Ilona (1849–1914), id. Teleki Domokos és Teleki Klementina lánya.
- ¹⁰¹ Teleki Jozefina (1838–1915) Teleki Sándor (1829–1875) ogy. képviselő felesége, Teleki Klementina testvére lehet?
- ¹⁰² Grisza Ágoston és lánya, Etelka (Hindy Árpádné). Grisza Ágoston a szabadságharc után emigrált, 1854-ben Párizsban telepedett meg. Itt főképp fordításokkal foglalkozott. 1866-ban a porosz-magyar légió őrnagya. **Az 1867. párisi világkiállításra ő készítette el francia nyelven a magyar kiállítás katalógusát és egyúttal Magyarország rövid leírását.** Az 1871. évi párizsi kommun után visszatért Magyarországra. (Szinnyei, ill. <http://www.vacarchivum.hu/fondfiles/attachments/b8e3f390d6dfddeaef877c20fcfc4a0ba.pdf>)

- ¹⁰³ Jálícs Ignác (?–1890) budai háztulajdonos? (Egy Jálícs Ferenc A. (1802–1874) nevű bornagykereskedő magyar bora aranyérmet nyert a 73. osztályban. Lásd *Exposants* 1867, 19.; Jálícs A. Ferencről *Hazánk s a Külföld*, 3. évf. 6. sz. 1867. febr. 10. 81–82.)
- ¹⁰⁴ Schopper György (1819–1895) rozsnyói megyéspüspök? Rendes tanárságának éveiben, 1856 és 1868 között beutazta Ausztria, Németország, Svájc, Olaszország, Franciaország és Anglia nevezetesebb városait.
- ¹⁰⁵ Péchy Béla, pécsújfalusi (1845–1906), vagy Péchy Béla Gábor (1839–1888)?
- ¹⁰⁶ Konek Sándor, a MTA rendes tagja **felolvasta az akadémiában „A nemzetek szellemi élete a párizsi világkiállításon” című beszámolóját/tanulmányát.** (Megj. *Magyar Tudományos Akadémia Értesítője*, 1867. 14. sz. 233–238. (*Magyar Tudomány* 1. évf. 14. sz. 251–256. http://real-j.mtak.hu/45/1/AkademiaiErtesito_1867.pdf)
- ¹⁰⁷ Esterházy Pál (1805–1877) és felesége, Esterházy Ilona Mária (1835–1896) lehet. **Voyta Adolf írt párizsi világkiállítási tartózkodásukról, találkozásukról Voytával, annak sógorával és Rómerrel.** (Lásd Voyta 2012, 89–91.)
- ¹⁰⁸ Augusztus 6–19. közötti párizsi tartózkodásáról lásd Rómer naplójegyzeteit. (Csécs 2015, 366–368.)
- ¹⁰⁹ Gulácsy Kálmán ekkor a Mérnökegylet első osztályának jegyzője. **„Fölvastatik Gulácsy Kálmának a párisi világtárlaton és utazása közben tett tanulmányairól készített kivonatos jelentésének egy része.** — Gulácsy úr, valamint a többi tagok is, kik a kiküldetésben részesültek, felszólítanak részletes jelentésük elkészítésére. Addig is, míg a választmány ezeket a közmunka- és közlekedési ministeriumhoz fölterjeszthetné, a kiküldöttek visszaérkezéséről rövid jelentés fog tétetni” (VII. Választmányi ülés 1867. október 6-án. http://epa.oszk.hu/02300/02364/00001/pdf/EPA02364_Mernok_Kozlony_1867_260-263.pdf)
- ¹¹⁰ Szilágyi Ferenc az 1868. január 7-i akadémiai ülésen **felolvasást tartott párizsi tapasztalataiból.** (Szilágyi 1868)
- ¹¹¹ Hanzély Ferenc Dénes (1829–1876), Madách iskolatársa, „barátja”? (Lásd: T. Pataki László: Véd/vádirat Madách kontra Madách ügyben. (Fikciók és dokumentumok) In: *I. Fráter Erzsébet Szimpózium*. Szerkesztette: Andor Csaba Budapest, 1999. <http://madach.hu/old/tanulmanyok/Frater-Szimpl/4.html>)
- ¹¹² Békey Imre (Drescher) (1832–1889) ügyvéd, pedagógus, író, fővárosi kir. tanfelügyelő, min. osztálytanácsos? (Pallas)
- ¹¹³ Antunovich (Antunovic) János (1815–1888) kanonok, vál. bosoniai püspök? (<http://archivum.asztrik.hu/?q=oldal/antunovich-antunovic-janos>) Együtt utazhatott Bagó Gergely, Molnár János és Széchenyi Jenő plébánosokkal.
- ¹¹⁴ „Nagyobb utazásokat tett nyugoti Európában s **meglátogatta a párisi kiállítást.**” (Szinyeyi)
- ¹¹⁵ Abaffy Ágoston Sándor, abafalvi és felsőlehotai (1830–1907) Arad vm. alispánja, ogy. képviselő?
- ¹¹⁶ Szappanyos Miklós, id. (?–1887) árvaházi aligazgató; városi bizottsági tag?
- ¹¹⁷ Károlyi Alajos gr. (1825–1889) mágocsi uradalma Szendrey Ignác, Szendrey Júlia apja irányítása alatt vált az 1850-es évekre országos hírű mintagazdasággá (ma Nagymágocs, Csongrád m.).
- ¹¹⁸ Molnár Antal, farkashidai (1838 k.–1902) uradalmi gazdatiszt?
- ¹¹⁹ **A magyar kiállító egyiké** (48. osztály *Exposants* 1867, 13.), a róla elnevezett ekét állította ki. Már az 1862-es londoni világkiállításon érmet nyert, majd az onnan hazahozott újabb ismeretek révén tökéletesítette az ekéjét, amivel Párizsban, pénzdíjat nyert. Az ő fia Vidacs (Vidacs) János (1826–1873), akivel Rómer együtt raboskodik 1854-ig. (Földy 1939, 301–302.; lásd még Farkas Katalin: *Magyar függetlenségi törekvések 1859-1867: a Csáky-Komáromy-féle szervezkedés*. Doktori dissz. ELTE, Budapest, 2006. 68–75. <http://doktori.btk.elte.hu/hist/farkas/disszert.pdf>)
- ¹²⁰ A Gerliczy családra lásd <http://www.macse.hu/gudenus/mfat/fam.aspx?id=9460>, ill. <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Kempelen-kempelen-bela-magyar-nemes-csaladok-1/4-kotet-56A5/gerliczy-aranyi-es-szentgerlistyei-baro-6CBA/>. Gerliczy Irma, férjzett Szegedy Györgyné életéhez lásd még Kelbert Krisztina: *Arcképcsarnok - Szegedy Györgyné - Híres szombathelyi nők*. Szülőföld Könyvkiadó Kft., 2015.)
- ¹²¹ Greguss Ágostné Kemény Mária, 1847-ben kötöttek házasságot.
- ¹²² Greguss Gyula 1848-49-ben honvédtüzér, részt vett a győri táborozásban és a schwechati csatában. Greguss Ágost öccse.

- ¹²³ Bánffy Endre (1847–1874) Bánffy János 1848-as volt Küküllő vm-i főispán, egy. képviselő fia?
- ¹²⁴ Brezovay László (1835–1899) egerfarnosi birtokos? (Kempelen)
- ¹²⁵ Brinkmann Antal (1827–1901) 1867-ben vármegyei törvényszéki ülnök?
- ¹²⁶ Bellovics Ferenc (1835–1902) 1869-től esztergomi alreáltanodai tanár?
- ¹²⁷ Ma Sopronnémeti (Győr-Moson-Sopron m.), az 1850-es években a település egyik földesura Tóth Bálint Esterházy Pál Antal herceg és a Végh család mellett. A családra lásd még <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Nagyivan-nagy-ivan-magyarorszag-csaladai-1/tizenegyedik-kotet-B410/toth-csalad-csafordi-BC61/>
- ¹²⁸ Kanitz Ákos név alatt több természettudományos publikáció olvasható (*Magyar Tudományos Értekező* 1862. 1. 3. füzet; *Budapesti Szemle* 1863. 7. évf. 17. köt., 54/55. sz., 18. köt., 58. sz.), kiadója az *Első függelék Diószegi magyar fűvészkönyvéhez*. c. munkának (Kiadja Kánitz Ákos. Pesten, 1863); Kánitz Ákos: *Endlicher István László emlékezete*. Pozsony, Wigand Ny., 1865. (Volt egy Kánitz János nevű kiállító a 35. osztályban (cipő). Lásd *Exposants* 1867, 7.)
- ¹²⁹ Visszaemlékezéseit közölte Hudi József, lásd Voyta 2012., ebben **1867-es párizsi útjáról és találkozásáról Rómerrel** 83–92. ol. A kiegyezés után is városi képviselőtestületi tag volt, a *Pápai Lapok* 1878-ban említi utoljára (az 1890-es években már a hasonló nevű fia szerepelhet); választmányi tagja volt az 1875-ben alakult Pápai Szabadelvű Pártnak. Rendszeresen támogatta a helyi bencés gimnáziumot. https://library.hungaricana.hu/hu/view/PRGYK_Sk_Voyta_Adolf_visszaemlekezesei/?pg=87&layout=s&query=R%C3%B3mer Az információért külön köszönetet mondok Hudi Józsefnek!
- ¹³⁰ Hanauer Béla **kiállító a 73. osztályban, dicséretben részesült** a somlói bora. (*Exposants* 1867, 19.) Voyta Adolf sógora. (Voyta 2012, 92.)
- ¹³¹ Batthyány Ferenc Xaver, gr. németújvári (1804–1869) vagy B. Ferenc (1845–1877)? (A kézírás az idősebbre vall.)
- ¹³² Zsivora György (1804–1883) főispán; kúriai tanácselnök; történész; MTA levelező tagja; jogász?
- ¹³³ Kölber Alajos (1846?–1926), id. Kölber Fülöp, a Kölber Testvérek Kocsigyára (Budapest) egyik tulajdonosának a fia, ifj. K. Fülöp öccse. 1869-től ifj. Kölber Fülöp és Alajos irányították a vállalatot. (MÉL; Jordán Károly–Kóczyánné Szentpéteri Erzsébet: A Kölber-kocsigyár története. *A Közlekedési Múzeum Évkönyve* 3. 1974–1975 (1977) 213–236.)
- ¹³⁴ Kölber Fülöp, id. pákai (1816–1902) kocsigyáros? Kölber Alajos és ifj. Kölber Fülöp (lásd szept. 21-nél) apja.
- ¹³⁵ Muslay Sándorné Mocsáry Etelka (1830–?).
- ¹³⁶ Kovács József (1832–1897) sebész, egyetemi tanár?
- ¹³⁷ Röser Miklós (1823–1903) kereskedelmi szaktanár, 1853-tól egy felső kereskedelmi iskola igazgató-tulajdonosa, Szeged og. képviselője, a Ferencz József-rend lovagja?
- ¹³⁸ Életrajzát arcképével lásd *VasUjs* 36. évf. 3. sz. 1889. jan. 20. 37–38.
- ¹³⁹ A munkások lakáskérdésével „Parisban, a világtárlat alkalmával ismerkedett meg s azóta nagyon vonzotta a munkástelepek építésének gondolata.” (Geréb 1959, 8.)
- ¹⁴⁰ **A magyar kormány küldöttként részt vett a Hágában, Szentpéterváron, Párizsban, Londonban, Velencében és Rómában tartott nemzetközi statisztikai és földrajzi kongresszusokon, valamint a viláckiállításokon is.**
- ¹⁴¹ Szabó Sámuel, bályoni (1829–1905) ref. kollégiumi tanár, történész, presbiter, honvédfőhadnagy? (1856-ban Párizsban is tanult.)
- ¹⁴² Burger Gyula (?–1873) mérnök?
- ¹⁴³ Máday Sándor (1841 k.–1878) jogi doktor, királyi közjegyző, köz- és váltóügyvéd, egy. képviselő, a Francia Becsületrend lovagja? (Szinyeyi)
- ¹⁴⁴ „Hozzánc az első pontírású könyv csak 1867-ben került, amikor dr. Mihályik Izidor, intézetünk akkori igazgatója **tanulmányi útjáról, Párisból hazaérkezett**, magával hozván Lillenek egy kétkötetes pontírásos könyvét...” (*Gyógypedagógiai Szle* 1. évf. 7. sz. 1899. júl. 1. 127. https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/29991/Gyogyped_szemle_1899_I_07.pdf?sequence=2&isAllowed=y)
- ¹⁴⁵ Van egy másik Rakovszky István (1832–1891) is, cs. kir. kamarás, író, de valószínűleg a testvérek utaztak együtt.

- ¹⁴⁶ Samassa János (1806–1887) érseki uradalmi igazgató, S. József apja?
- ¹⁴⁷ **A párizsi világi kiállítás lebonyolítására létrehozott Országos Kiállítási Bizottság szépművészeti szak bizottmányi tagja.** (MÉL)
- ¹⁴⁸ Apja szintén gyógyszerész volt Tordán, öccse V. Lajos Zózsóf. (Velics Károly: *Jegyzetek az 1849-ik évi eseményekről.* — *A hadjárat alatt összegyűjtött adatokból, később a keleti emigráció alatt történekből egybeállította:* Lászlófalvi Velics Károly. <https://terebess.hu/keletkultinfo/velits.html>)
- ¹⁴⁹ Orbán Eugénia, Velits Károly felesége. <http://mek.oszk.hu/07400/07466/07466.pdf>
- ¹⁵⁰ Ilyen nevű **kiállító van a 40. osztályban (ásványok).** Lásd még Csécs 5015, 369., 384.
- ¹⁵¹ Windisch Mária Anna? Lásd Balogh Piroska: *Ars scientiae. Közelítések Schedius Lajos János tudományos pályájának dokumentumaihoz.* Kossuth Egyet. K. Debrecen, 2007. 76. <https://dea.lib.uni-deb.hu/dea/bitstream/handle/2437/101452/CSK038.pdf?sequence=1> (2017-07-21)
- ¹⁵² Torma Károly régész, Rómer utóda az MTA Archaeologiai Bizottság titkári tisztségében. Ő értesítette Rómer-t a képviselőházi döntésről, hogy **a világi kiállítási biztosok között van.** (Csécs 2015, 351. p. és 1. kép)
- ¹⁵³ Kühn Rajmund, Fister Tibor, Havasi Imre, Malina János és Nitter Ferenc lehetnek, akikről Rómer a Naplójában aug. 27-én megjegyzi: „Délután az Esztergomiak érkeznek.” (Csécs 2015, 369.) Kühn Párizsi útjával kapcsolatban lásd még Bányai Mátyás: *Fizika tantárgytörténeti gyűjteményünk eredete, állománya, gondozása. Neves fizikatanárok.* In: Somorjai József szerk.: *Híres iskolák, neves pedagógusok. Az azonos címmel megrendezett nemzetközi iskolatörténeti konferencia előadásainak anyaga.* Tatabánya, Esztergom, 1994. április 12-13. Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Múzeumainak Igazgatósága, (Tudományos Füzetek 10.) Tata, 1994, 196.
- ¹⁵⁴ Működik ekkor egy Hotel de Ville <https://www.flickr.com/photos/photohistorytimeline/14732529507> (2017-10-28)
- ¹⁵⁵ Esztergomi kereskedő, virilista? Pifkó Péter: *Esztergom települése és társadalma.* <http://pifkopeter.5mp.eu/web.php?a=pifkopeter&o=FYM0rtfYQW> (2017-07-21)
- ¹⁵⁶ „Malina János [az esztergomi] Takarékpénztár igazgatóságának a tagja, titkára volt 1859-től haláláig. Az a hír járta róla a városban, hogy hajdan Kossuth Lajossal együtt volt országgyűlési tudósító. Városi tanácsos...” Pifkó Anna: *Feichtinger Sándor a városi polgár, a pedagógus I.* <http://www.ekorlap.hu/informacio/2010/feichtinger-sandor-a-varosi-polgar-a-pedagogus-1>
- ¹⁵⁷ Nitter Ferenc (1800–1885) az esztergomi Takarékpénztár alapítója, 1844–1885 között igazgatója.
- ¹⁵⁸ Esterházy Géza, gr. galánthai (1838–1897).
- ¹⁵⁹ Csesznák Lajos nemes, Perlak (Zala m.)? <https://archives.hungaricana.hu/hu/archontologia/2-2856/>
- ¹⁶⁰ Zichy Tivadar, gr. zichi és vásonkeői (1847–1927), osztrák-magyar követségi titkár, főrend; vagy Zichy Tivadar, gr. zichi és vásonkeői (1827–?)?
- ¹⁶¹ Huszár Károly (1824-1901) rk. prépost-kanonok; címzetes prépost; vagy Huszár Károly, kövesdi; mezőkövesdi (1829-1895) ogy. képviselő; császári és királyi kamarás; v. b. t. t.; vagy Huszár Károly, baráthi (1803-1889) ogy. követ; táblabíró; vagy Huszár Károly (19. sz. eleje-1870 után) ötvös?
- ¹⁶² Kmoskó Sándor birtokos Zabaron (Pozsony m.)? Eötvös Lorándnak volt egy ilyen nevű karlsruhei barátja, akivel 1866-ban utazgatott. https://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjlnJD-_czTAhWiYJoKHV-OAt0QFggrMAI&url=http%3A%2F%2Fwww.termeszetvilaga.hu%2Ffizika_eve%2Ffortenet%2Ffizort%2Ffeotvos%2Fkis.html&usq=AFQjCNHskkFifAVtsQDaBdq-f9Yy5N3UXQ
- ¹⁶³ Rómer kézírása, de se a Naplóba nincs beírva senki, se párizsi úti jegyzőkönyveiben (XXII–XXIV.) nincs bejegyzés június 24–szeptember 20. között.
- ¹⁶⁴ Zsigmondy Pál ügyvéd, Zs. Gusztáv építészmérnök (Rómer későbbi munkatársa) testvére.
- ¹⁶⁵ Matuska Péter, felsőrásztokai (1841–1901) ügyvéd; országgyűlési képviselő?
- ¹⁶⁶ Hirsch Jakab szabó és ruhakereskedőről és családjáról lehet szó, az 1878. évi hagyatéki és gondnoksági ügyben felvett iratok alapján. <https://archives.hungaricana.hu/hu/lear/Arvaszeki-10757/?list=eyJxdWVyeSI6ICljQ0FUX19BUIZBU1pFS0kifQ> (2017-08-24)
- ¹⁶⁷ Volt egy Feivel (Feiweil) Leopold nevű kiállító Pestről a 14. (bútor), a 24. (fűtés, világítás) és a 83. (kertek) osztályban. (*Exposants* 1867, 4; 6; 21.)

- ¹⁶⁸ Helyes olvasat esetén Stoczek (Sztoczek) József (1819–1890) magyar mérnök, egyetemi tanár, a MTA tagja, alelnöke (1886–1889). 1865-től 1867-ig a Kir. M. Természettudományi Társulat elnöke. 1862-től a József Műegyetem igazgatója, majd rektora volt.
- ¹⁶⁹ „Még budai működése idejében alapító tagja volt a régészeti és embertani társulatoknak. Henszlmann Imrével, Pulszky Ferenczczel, Rómer Flórisral és Szilágyi Sándorral jó barátságban volt.” (Szinnyei)
- ¹⁷⁰ **Kiállító volt a 12. osztályban.** (*Exposants* 1867, 5.) Lásd még Ternyei (Eibert) Ferencnél.
- ¹⁷¹ Piszatory Károly (1826 k.–1878) építész és földbirtokos? (*VasUjs* 25. évf. 50. szám 1878. dec. 15. 801.)
- ¹⁷² Darvas Lajos (1800–1883) gyöngyösi földbirtokos? Testvére Darvas Ágnes (1803–1886) Lásd: Folytatása a' vukovár-fiumei vasut előmunkálataira bejelentett újabb aláírásoknak. Kossuth *Hetilapja*, 1847. 110. sz. jan 19. <http://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/KossuthHirlapok-kossuth-hirlapiroi-munkassaga-1/hetilap-B828/1847-E96A/18470119-kedd-110-sz-EB8E/folytatasa-a-vukovar-fiumei-vasut-elomunkalataira-bejelentett-ujabb-alairasoknak-EBBD/> Ugyanitt Darvas Ágnes neve is szerepel a gyöngyösi aláírók között.
- ¹⁷³ Darvas Ágnes (1803–1886)?
- ¹⁷⁴ A gyöngyösi leányiskola fölépítéséhez adakozott Schnee Constantia, ill. 1871-ben végrehajtási pere van Jezerniczky Károly ellen. (Lásd *Eger hetilap*, 1868, 37. szám, szept. 10. 324.)
- ¹⁷⁵ Kár Mátyás (1813–1870) ügyvéd; országgyűlési követ? (Iratái 1811–1870 a Soproni Levéltárban), 1843/44-ben Kismarton 2. követe; gyászjelentése *VasUjs* 1870. júl. 17.
- ¹⁷⁶ A miniszter kiállítás látogatásáról Rómer ír a Naplójában, lásd Csécs 2015, 369; 385.
- ¹⁷⁷ **A párizsi világkiállítás lebonyolítására létrehozott Országos Kiállítási Bizottság bizottmányi tagja.**
- ¹⁷⁸ „Nagyobb mérvű kövezési munkálatok 1868 után kezdődtek Pesten Mitterdorfer Ferenc városi mérnök irányításával, akit a város **1867-ben a párizsi világkiállításra küldött »műutazásra«**, és a nagyobb európai városok tanulmányozására.” (Tomsics Emőke: Valóság, tervek, ábrándok. Civil vélemények és elképzelések Buda-Pestről az 1860-as években. *Budapesti Negyed* 56. 2007/2. <http://epa.oszk.hu/00000/00003/00040/tomsics.html>)
- Mitterdorfer Ferenc utazásának tapasztalatairól 1870-ben füzetet adott ki: *Rajzok Mitterdorfer Ferenc 1867. évben, külföldi utazásáról tett jelentéséhez*. Pest, Rudnyánszky Ny., 1869. 17 t. Térképraizolással is foglalkozott. <http://lazarus.elte.hu/hun/doktoran/hollo/hollo-dolg.pdf>
- ¹⁷⁹ **A párizsi világkiállításon kiállító Than Mór** (1828–1899) festőművész öccse. (MÉL)
- ¹⁸⁰ Bocskay Ignác 1867-ig a tatai Esterházy-uradalom uradalmi igazgatója?
- ¹⁸¹ Fresidy Károly gazdatiszt? Nyug. gazdatisztként még szerepel Budapesti Czim- és Lakásjegyzékében (1903–1904) 15. évf. 1032.
- ¹⁸² Gyászjelentés: Meghalt „Sermán János, az «Agricola» kiérdemült jószágfelügyelője, 74 éves, Csornán.”? (*VasUjs* 34. évf. 42. sz. 1887. okt. 16. 702.)
- ¹⁸³ A „hét kuruc” néven ismert ellenzéki politikusok (Patay István, László Imre, Csanády Sándor, Madarász József, Kállay Ödön, Váillyi János, Vidats János) csoportképét (1860-as évek vége) lásd [http://www.wikiwand.com/hu/K%C3%A1llyai_%C3%96d%C3%B6n_\(politikus\)](http://www.wikiwand.com/hu/K%C3%A1llyai_%C3%96d%C3%B6n_(politikus))
- ¹⁸⁴ Leutner Károly (1817–1893) könyvtáros; honvédfőhadnagy; levéltárnok lehet? (A selmeci bányászakadémián végez. Főhadnagy a világosi fegyverletételig. Az 1850-es években családi nevelő. A kiegyezés után a közlekedésügyi minisztérium könyv- és térképtárának vezetője. Lásd Bona)
- ¹⁸⁵ Verzár Gyula (1845–1899) aradi orvos?
- ¹⁸⁶ Lang, Ferdinand (1810–1882) népszerű müncheni udvari színész, komikus? <https://books.google.hu/books?id=vwBdDAAQBAJ&pg=PA355&dq=Ferdinand+Lang+1810%E2%80%931882&hl=hu&sa=X&ved=0ahUKEwI4arX7NHTAhVEKwKHQGrAYEQ6AEITDAG> (2017-04-24)
- ¹⁸⁷ Egy peres ügy miatt „**Franciaországban éppen a párisi világkiállítás idején járt.**” (Szinnyei)
- ¹⁸⁸ Fuchshuber Ignác, aki 1867-ben Nagyszombatban (Tyrnau) az invalidusházban házi káplán? https://library.hungaricana.hu/hu/view/MilitarAlmanachSchematismus_1867/?pg=174&layout=s&query=fuchshuber? (2017-04-24) Lásd még a budai katonai (tábori) lelkészt *Adress-Kalender von Pest, Ofen und Alt-Ofen* 1874 és 1878.)
- ¹⁸⁹ Szláv Józseffel együtt a szabadságharc alatt a resicai vas- és acélművek üzemét teljesen átállították a honvédség felfegyverzéséhez szükséges fegyver- és lőszeranyag gyártására, ezért 1850-ig Ol-

- műtzbzen raboskodott Rómerrel együtt. 1866–67-ben a margitszigeti, majd a lipiki és alcsúti fúrásokat vezette. (MÉL) Óccse Zsigmond Gyusztáv (1823–1895) hídépítő mérnök, fővárosi mérnök, a műemléki bizottság tagja, Rómer munkatársa Aquincum feltárásában.
- ¹⁹⁰ Vittelshöfer Leopold (Wittelshöfer, Lipót) (1818–1889) bécsi gyakorló orvos és lapszerkesztő? „...gyakorlóorvosnak Győrbe költözött, hol csakhamar megyei tiszteleti orvos lett; részt vett az 1848. magyar szabadságharcban, előbb mint nemzetőr, azután mint honvédtörzssorvos, végre mint a győri katonai kórház főorvosa, hol a szabadságharc után is megmaradt, sőt érdemeiért az osztrák emlékéremben is részesült. Azonban ellenfeleinek áskálódása miatt 1850. kénytelen volt Győrt elhagyni és Bécsben telepedett le; megalapította 1851-ben az első orvosi hetilapot Ausztriában és Németországban; a «Wiener Medicinische Wochenschrift»-et.” (Szinyei; <http://mek-oszk.uz.ua/04000/04093/html/0972.html>; lásd még Biographisches Lexikon des Kaisertums Österreich 57. 1889, 155–158. <http://www.literature.at/viewer.alo?objid=12541&viewmode=fullscreen&scale=3.33&rotate=&page=159> 2017-04-24)
- ¹⁹¹ Rumpelmayer, Viktor (1830–1885) pozsonyi születésű bécsi építész? Párizsban tartózkodik 1868-ig. http://epub.oeaw.ac.at/oebl/oebl_R/Rumpelmayer_Viktor_1830_1885.xml 2017-04-24)
- ¹⁹² 1868-ban az Egri Egyházmegye képviselte a népnevelési törvényjavaslatot előkészítő bizottságban; 1869-ben a katolikus autonómia országos nagygyűlésén Ipolyi Arnoddal együtt alulmaradt Babics János plébánossal szemben, aki az egri egyházmegye papi küldötte lett. (*Eger* hetilap, 1868. 44. sz. (okt. 29.) 379.; Uo. 1869. 24. sz. (jún. 17.) 189.; hagyatékának árverési hirdetménye Uo. 1875. 43. sz. (okt. 28.) 342.)
- ¹⁹³ **A párizsi világi kiállítás lebonyolítására létrehozott Országos Kiállítási Bizottság szépművészeti szak bizottsági tagja.** „A világi kiállításra összegyűjtött 28 magyar festmény a magyar tárgyak krémjét alkotta. (...) A művészek szabadon döntöttek el, hogy mivel állnak elő. Brodszky Sándor, Ligeti Antal, Lotz Károly, Molnár József, Orlai Petrich Soma, Székely Bertalan, Szupper Teréz, Than Mór, Vandrák Károly és Markó Károly művei kiváló akadémikus munkák voltak, de nem közvetítettek a külföld felé speciális magyar képet.” (Farkas 2012, 158.)
- ¹⁹⁴ Ligeti Antal barátja.
- ¹⁹⁵ Rövid életrajzát lásd Temesváry Ferenc: Haller Ferenc testőrkapitány ezüstsabalyája. *FolArch* 20. Budapest 1969. 192.
- ¹⁹⁶ Morgenstern Sándor (?–1898) ügyvéd? (Ebben az időben joghallgató a pesti egyetemen.)
- ¹⁹⁷ **Kiállító volt a 41. osztályban, Rimaszombatból** (Gömör-Kishont vm.). (*Exposants* 1867, 9.)
- ¹⁹⁸ Szentmiklóssy Viktor (1806–1886) gömöri követ az 1839–40. évi országgyűlésen?
- ¹⁹⁹ Szentiványi Miklós (Szent-Iványi, 1847–1914) kir. tanácsos, egy. képviselő?
- ²⁰⁰ Szentiványi József, gömöri és szentiványi (1817–1906) megyebizottsági tag, Liptó m. nagybirtokos, a Magyarországi Kárpátgyűlés tisztségviselője? v. Szentivány József testőr, v. Szentiványi József (1811–1892) törvényszéki bírós?
- ²⁰¹ Kátai Gábor (1831–1878) orvosdoktor, okleveles gyógyszerész, Jász-Nagykun megyei főorvos? 1860-tól Karcagon lakott. (Szinyei)
- ²⁰² Ádám László (1837–1920) mérnök, Nagykőrös polgármestere?
- ²⁰³ Kanizsay Károly (1821–1886) c. apát, plébános 1850–1886 között Tiszaörsön? (MKatLex, Tiszaörs)
- ²⁰⁴ Nendtvich Károly Miksa, cserkúti (1811–1892) orvos; vegyész; utazó; egyetemi tanár; MTA rendes tagja; országgyűlési képviselő. **Beszámolója tapasztalatairól** Nendtvich 1869.
- ²⁰⁵ Rosenthal Móric Mózes (1805–1883) a Budapesti Királyi Orvosegyesület tagja. Lásd: Simon Katalin: *A Budapesti Királyi Orvosegyesület a kezdetektől a forradalomig*. <http://www.btm.hu/feltoltes/tbm/38/5.pdf>
- ²⁰⁶ Kassovitz Róza 1866-ban háztulajdonos Óbudán a Pfeiffergassén. (*Pester Lloyd-Kalender für das Jahr 1867. Häuser-Schema von Pest, Ofen und Alt-Ofen*. Khór & Wein Pest, 1866. 86. p.)
- ²⁰⁷ Marschalkó János sógora. **Lauffer-testvérek kiállítók a 6. osztályban.** (*Exposants* 1867, 3.)
- ²⁰⁸ Kappel Frigyes (1819 k.–1874) **kiállító a 43. osztályban, árpáját mutatta be; 67. osztályban gabonafélék, ezüstéremmel jutalmazták.** (*VasUjs* 1867. 14. évf. 21. sz., május 26. 259.; *Exposants* 1867, 12.)
- ²⁰⁹ Szegedy Lajos, mezőszegedi (1809–1867. szept. 22. Salzburg) 1848-ban a Magyar Királyi Udvari Kancellária udvari titoknoka Bécsben? (Gudenus) https://library.hungaricana.hu/hu/view/ORSZ_KOZL_Sk_1937_MagyarVasutassagOknyomozoTort/?query=%22szegedy%20lajos%22&pg=286&lyout=s (2015-04-27)

- ²¹⁰ **A 67. osztályban állított ki, ezüstéremmel jutalmazták.** (*Exposants* 1867, 16–17.) A *VasUjs* 1867. május 26-i tudósításában az árpát kiállítók között még Koppélyként szerepel. (*VasUjs* 1867. 14. évf. 21. szám, május 26. 259.) Az 1878-as párizsi világkiállítás magyar részlegének kormánybiztosa lett.
- ²¹¹ Micsei Rudolfal 1862-ben szalmakalap gyárat alapítottak, több külföldi kiállításon szerepeltek, többek között **1867-ben Párizsban is, Micsei et Cie néven a 35. osztályban, bronzérmert kaptak.** (*Exposants* 1867, 7.)
- ²¹² Ottofi Lipót pesti okl. állatorvos lehet?
- ²¹³ Bethlen András (1847–1898) országgyűlési képviselő, főispán, földművelési miniszter. Budapest-en jogtudományi, Brüsszelben és Lipcsében pedig nemzetgazdasági egy.-i tanulmányokat folytatott. Tanulmányait megszakítva beutazta Európát (1873-ig). (MÉL)
- ²¹⁴ Harkányi Károly, taktaharkányi (1833–1900)?
- ²¹⁵ Guyon Richárd (1813–1856) özvegye, Guyon ezredparancsnokának a lánya, miháldi Splény Mária (1808–1869). 1838-ban kötnek házasságot, gyermekeik Marianne, Viktor és Edgár. (Gudenus)
- ²¹⁶ Schaffer Adalbert (1815–1871) magyar festő, grafikus.
- ²¹⁷ Kramer Sámuel nevű **kiállító volt a 15. osztályban.** (*Exposants* 1868, 5.)
- ²¹⁸ Vétsey Sándor (1814–1876) királyi tanácsos, fővárosi képviselő?
- ²¹⁹ Strobentz Károly (1820–1863) özvegye, Ráth Jozefin (1832–1911)?
- ²²⁰ Vétsey Sándor felesége, szül. Nádosy Etelka (1826–1900).
- ²²¹ Ifj. Kölber Pülöp kocsigyáros **kiállító** volt. (Jordán Károly–Kóczyáné Szentpéteri Erzsébet: A Kölber-kocsigyár története. *A Közlekedési Múzeum Évkönyve* 3. 1974-1975 (1977) 213–236.)
- ²²² Vanke József (1821–1904) piarista szerzetes, kormánytanácsos, főgimnáziumi tanár, könyvtáros és éremgyűjtő? https://library.hungaricana.hu/hu/view/Nagykaroly_22887_katolikus_gimnazium_-22931_1901/?pg=4&layout=s (2015-04-26).
- ²²³ Elnémetesedett császári kapitány? Grázban és Pozsonyban élt, a szabadságharc idején nyugalomba vonult. In: Sziklavári Károly: Az Egressy család származástörténeti krónikája. *Lymbus* 2011, 384–393. http://epa.oszk.hu/01500/01500/00009/pdf/Lymbus_2011_19_SziklavariKaroly.pdf (2015-04-26)
- ²²⁴ Berchtold Artur kézírása.
- ²²⁵ Kapcsolatáról Kossuthal és 1863-as forradalmi bizottmányi szervezkedéséről lásd Szakács Margit: Vidacs János politikai pályafutása. *Folia Historica* I. 1972. 95–131. és Farkas Katalin: *Magyar függetlenségi törekvések 1859-1867: a Csáky–Komáromy-féle szervezkedés.* Doktori disszertáció, kézirat ELTE BTK, 2006. 68–75. <http://doktori.btk.elte.hu/hist/farkas/disszert.pdf> (2015-04-26)
- ²²⁶ **Fehér Sándor (és Miklós) kiállító Törökbecseről a 43. és 67. osztályban.** (Utóbbiban pénzdíjat nyert Fehér Miklós.) (*Exposants* 1867, 10; 16.)
- ²²⁷ Hönig Ferenc a Magyar Mérnökegylet Közlönyében 1868-ban közli a Vidacs (Vidats) István géppgyárában készült kötőrő gépet. http://www.epa.oszk.hu/02300/02364/00002/pdf/EPA02364_Mernek_Kozlony_1868_423-429.pdf (2015-04-28)
- ²²⁸ Kiss Miklós, nemeskéri (1820–1902) volt c. honvéd ezredes, a forradalmi kormány diplomatája és két fia, Aladár (1854–1930) és Pál (1856–1928)? „A gyermekek közül Aladár, Marguerite és Miklós Franciaországban maradtak, velük kezdődött a család »francia ága«. Egyedül Pál települt át Magyarországra, vele folytatódott a »magyar ág.«” (Mühlbacher István: A Nemeskéri-Kissekről. *A Gödi Almanach melléklete*, 2014. http://www.god.hu/_site/doc/text2010410199/2014_almanach_melleklet.pdf)
- ²²⁹ **Kiállító és a párizsi világkiállítás lebonyolítására létrehozott Országos Kiállítási Bizottság szépművészeti szak bizottmányi tagja.** (*Exposants* 1867, 1, 2.)
- ²³⁰ **Kiállító.** (*Exposants* 1867, 2.)
- ²³¹ Az irodalom szerint 1868-ig viseli a Lieb Mihály Leó nevet. Munkácsy Mihály **1867-ben állami ösztöndíjjal utazott Párizsba a világkiállításra.** (Végyvári Lajos: Munkácsy európai jelentősége. *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* 32. 1994. 453.)
- ²³² **A párizsi világkiállítás lebonyolítására létrehozott Országos Kiállítási Bizottság bizottmányi tagja.**
- ²³³ A Naplóban félreolvasási hiba miatt Nádory. (Csécs 2015, 378.)
- ²³⁴ Török József (1824–1899) gyógyszerész? 1844-ben Pesten szerezte meg gyógyszerési oklevelét, 1848-ban Párizsban folytatott gyógyszerészi tanulmányokat. Kapcsolatba került a párizsi magyar

- emigrációval, anyagilag is támogatta őket. 1861-ben hazatért. (Kapronczay) Lehet **Török József** (Pest) kiállító a **44. osztályban**, „cigarettes odontalgiques”? (*Exposants* 1867, 12.)
- ²³⁵ Fuchs Rudolf (1808 k.–1892) dohány, majd terménykereskedő, újságíró (főként a Pester Lloydnál)? (Szinyeyi) Fiai Rudolf és Gusztáv, lányai Augusztá, Henriette (Jette), Caroline, Melanie. (Lásd Klement 2005, a Fuchs-családra 74–75.)
- ²³⁶ Bereghszász Lajos (1817–1891) zongoragyáros felesége, Ratsch Magdolna (1811–1905)? Bereghszász „Számos kitüntetést nyert még zongoráival: München (1852), Páris (1855, 1867, 1878), London (1862, 1870), Bécs (1873), Szeged (1876) kiállításain.” (Pallas)
- ²³⁷ Gyapay Miklós, czakóházi és dőri (1822–1890) földbirtokos, vállalkozó, Győr megye megyebizottsági tagja? Gyapay Dénes (1824–1892) földbirtokos, alispán, országgyűlési képviselő bátyja. (Bona)
- ²³⁸ Császár Károly (Kaiser, 1842–1891) bölcész, főreáliskolai tanár, piarista rendi szerzetes?
- ²³⁹ A teljesség igénye nélkül!
- ²⁴⁰ Az ötödik részt lásd Szüry Dénesnél.

THE 1867 PARIS WORLD EXPOSITION IN RÓMER'S TRAVEL RECORDS

The 1867 Paris World Exposition was an event of great importance in Rómer's scientific career as an archaeologist and museologist. During his stay in Paris he started and continued to build his widespread net of connections with the most prominent scholars of the world. His travel records are an excellent basis for exploring this period of his foreign correspondence and the process of his inclusion into the most renowned archaeologists of this epoch. The enormous success of the 1876 Budapest Congress of the Prehistoric Archaeologists can also be traced back to his stay in Paris. His travel records contain information to his connections with the Kosuth emigration as well.

E SZÁMUNK SZERZŐI:

CSÉCS TERÉZ

könyvtáros (Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum)

GALAMBOS ISTVÁN

botanikus, ny. főmuzeológus

HERMANN RÓBERT

MTA doktora, tudományos helyettes (Hadtörténeti Intézet és Múzeum)

KERNY TERÉZIA

művészettörténész

KISS MELINDA

művészettörténész (Soproni Múzeum)

MÁZI BÉLA

főkönyvtáros (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár
és Információs Központ, Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye)

MIKÓ ÁRPÁD

művészettörténész, igazgató (Magyar Tudományos Akadémia
Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézet)

PROHÁSZKA PÉTER

régész, történész (Archeologický ústav SAV, Nitra)

SCHMIDT DÁVID

adjunktus (Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar)

SZENDE LÁSZLÓ

régész, történész (Magyar Nemzeti Múzeum Központi Adattár
és Digitális Képtárház)